Ե՛ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1237 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1888 (Ն. Տ.) 29 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1888 17 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1305

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه ده غلطه ده نورادونکیان خاننده «ارهولك»
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դաշեկան արծաթ		160
» » Վեցամսեայ	»	»	80
» » Եռամսեայ	»	»	40
Գաւառաց » Եւ տարեկան			
Թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար Եւ տարեկան			
Թղթատարով վեցամսեայ			120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք		56
» » վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԱՒ ԱՌՆՈՒԱԾ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ ԱՆԳԼԻՈՅ

ԵՐՐԵԱԿ ՆԻԶԱԿԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ, ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ. — ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՅԱՄԱՔԱՅԻՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ

Անգլիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն փետր. 22ի նստին մէջ, Պ. Լէպուշէր, արմատական Երեսփոխանն, առաջարկեց որ «Կառավարութեան կողմէ ապահովութիւն տրուի ժողովոյն թէ Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ փոխանակուած չէ Թղթակցութիւն մը, որոյ զօրութեամբ Անգլիա պարտաւորուի միջամտել Ֆրանքօիտալեան պատերազմի մը։ Պ. Լէպուշէր կը պահանջէ որ եթէ այդպիսի երաշխաւորութիւնք տրուած են Անգլիոյ կողմէ՝ Խորհրդարանին ծանուցուին։

«Մեզ կ'ըսեն թէ կնքեալ դաշնագիր չկայ. ես ալ չեմ կարծեր թէ դաշնագիր մը կայ. բայց կ'ուզեմ գիտնալ թէ Թղթակցութիւն մը փոխանակուա՞ծ է Անգլիոյ և օտար Տէրութեանց միջեւ։ Պ. Պիզմարք շահ ունի Նիզակակցութիւններ կազմելու Ֆրանսայի դէմ։ Այսպէս առաջ ձեռք բերած է երրեակ Նիզակակցութիւնը։ Տարակուսելի է որ այդ Նիզակակցութիւն շահաւոր լինի Իտալիոյ։ Այդ բան մեզ չի վերաբերեր։ Բայց, արդի պարագայից մէջ, Իտալիա Ֆրանսայի Թշնամութիւնը կրնայ հրաւիրել, և ֆրանսական Նաւատորմը կրնայ փճացնել Իտալիոյ և նորա դաշնակցաց նաւատորմերն։ Հետեւաբար, կը գրուցուի թէ Պ. Պիզմարք կոչում ըրած է առ Լորտ Սալզպըրի՝ այս մասին Իտալիոյ երկիւղները փարատելու, Անգլիան ևս յարելով երրեակ Նիզակակցութեան։ Թայմզ, Լորտ Սալզպըրիի Նախարարութեան Թերթը, կը ծանուցանէ արդէն որ եթէ իտալեան Նաւատորմն յարձակում կրէ ֆրանսական Նաւատորմէն, Անգլիա, Միջերկրականի մէջ իւր դիրքը պահպանելու համար, պիտի օգնէ Իտալիոյ։ Հաւանական է որ Լորտ Սալզպըրի այս մասին յանձնառութեան մը ներքեւ մտած լինի։ Արդ, Պ. Լէպուշէր կը պնդէ թէ Անգլիոյ համար պարտաւորութիւն մը չէ պաշտպանել իտալեան շահերը Միջերկրականի մէջ, և կը յարէ թէ անգլիացի Հուէդ ծովակալին ի Ճենովա արտասանած խօսքերը վիրաւորած են Ֆրանսայի դիւրազգածութիւնն։ «Ես հակառակ եմ ցամաքային Եւրոպիոյ գործերուն Անգլիոյ կողմէ ո՛ և է միջամտութեան։ Եթէ Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը կայ, Անգլիոյ համար անարգական է այդ համաձայնութեան գաղտնի մնալը։ Իւր գաւառներն ետ առնլու համար Ֆրանսայի տածած բաղձանքն յոյժ օրինաւոր է, և ես բոլորով սրտով կը համակրիմ Ֆրանսայի այդ բաղձանքին։ (Օ՜հ, օ՜հ։) Այս է իմ կարծիքս։ Հակառակ եմ ամեն պատերազմի յորում ուղղապէս չեն փոխանցուիր Անգլիոյ շահերը։ Թէեւ չեմ ուզեր որ Պուլկարիա Ռուսիոյ տիրապետութեան կամ իշխանութեան ներքեւ իյնայ, բայց չեմ կարծեր թէ բաւական շահ ունենանք պատերազմելու Պուլկարիոյ ինքնօրինութեան համար։ Պաշտպանողական Նախարարութիւնն որ կը գլանայ Իռլանտայի խնդրած ինքնօրինութիւնն՝ ինչպէ՞ս կրնայ պատերազմի կրակը բերել Անգլիոյ գլխուն՝ ի սէր պուլկարական ինքնօրինութեան։ Լորտ Սալզպըրիի արտաքին աշխարհավարութիւնն յիմար աշխարհավարութիւն մ'է։ Կը զարմանամ որ Պ. Կլատսթոն իւր հաւանութիւնը կուտայ անոր։ Լորտ Սալզպըրի իւր բոլոր գործոց մէջ կը ներշնչուի Ֆրանսայի դէմ տածած նախանձէն և Ռուսիոյ դէմ տածած ատելութենէն։ Անկերեւ է թէ մեր Նախարարապետ բնաւ չի համակրիր Ֆրանսական Հանրապետութեան։ Պաշտպանողական Կառավարութիւնը միշտ արտաքին վէճի մը միջամուխ կ'ընէ զմեզ՝ յԱնգլիա ժողովրդային բարենորոգմանց ընթացքը կասեցնելու դիտմամբ։ Անցեալ դարուն պատերազմունք պատճառ եղան Անգլիոյ մէջ ժողովրդային բարենորոգմանց յետաձգման։ Հարկ է որ գիտնանք Իտալիոյ հետ փոխանակեալ գաղտնի Թղթակցութեան պարունակութիւնն։ Եթէ կարեւորութիւն չունի, ինչո՞ւ կը ծածկեն։ Իսկ եթէ յոյժ կարեւոր է, ո՞չ ապաքէն պէտք էր որ Ֆրանսա և անգլիական ժողովուրդը տեղեկանան։»

Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն, արտաքին գործոց Խորհրդականը, ցաւ յայտնեց որ Պ. Լէպուշէր այս տեսակ խնդրոց մէջ անգլ. Խորհրդարանին դիտած հայրենասիրական զգուշութեան կանոններուն չէ հետեւած։ Կառավարութիւնը միշտ պատրաստ է տալու ամեն տեղեկութիւններ որք կրնան հաղորդուիլ խոհեմութեամբ։ Ֆրանսայի դէմ ուղղեալ անգլեւիտալեան դաշնակցութեան մը մասին Պ. Լէպուշէրի կարծիքն հիմնեալ է Հուէդ ծովակալին բանախօսութեան վրայ. բայց ծովակալէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ իւր խօսքերուն վերագրուած իմաստն անհիմն է բոլորովին։ «Ժողովոյս ծանօթ յանձնառութիւններէ զատ, Անգլիա չէ կնքած ո՛ և է յանձնառութիւն որով հարկադրուի իւր զինուորական կամ նաւային ոյժերը գործածել։ Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ պատերազմի մը առթիւ Անգլիայէն խնդրուելիք միակ խոստումը պիտի լինէր մէկ կողմին կամ միւս կողմին յարիլ։ Բայց այդպիսի խոստում մը չխնդրուեցաւ մեզմէ, մեք ալ չտուինք այնպիսի խոստում մը։ Ի Ֆրանսա չկայ պատասխանատու կամ պաշտօնական քաղաքագէտ մը որ կարենայ պնդել թէ Լորտ Սալզպըրի հակաֆրանսական քաղաքականութեան մը կը հետեւի։ Ընդհակառակն, Ֆրանսայի մասին Լորտ Սալզպըրիի ամեն զեկուցմունք Ֆրանսայի նկատմամբ մեծագոյն յարգանաց դրօշմը կը կրեն։ Անհիմն է այն կարծիք թէ անգլ. Կառավարութեան բռնած ընթացքն անհամաձայն է անգլեւֆրանսական բարւոք յարաբերութեանց։ Այս բարւոք յարաբերութիւնք անշուշտ պիտի շարունակուին. զի Ֆրանսայի արտաքին աշխարհավարութիւնն Անգլիոյ աշխարհավարութեան հետ միեւնոյն ուղղութեամբ կ'ընթանայ։ Անտարակոյս կայ Թղթակցութիւն մը փոխանակեալ եւրոպեան Տէրութեանց հետ, ի մասին անցեալ տարւոյ տագնապալի խնդրոյ, և կայ գաղտնի Թղթակցութիւն մը շատ մը Տէրութեանց հետ՝ ի մասին պահպանման խաղաղութեան։ Այս Թղթակցութիւն բնականապէս կը վերաբերէր խաղաղութեան մասին յարուցեալ խնդրոյ, և այն Տէրութեանց որոցմէ կրնար սպասուիլ խաղաղութեան հակառակ ընթացք մը։ Գաղափարներ յայտնեցան այն ամեն գործողութեան հետեւանաց վրայ որ կրնայ խանգարել զխաղաղութիւն, և աչքի առջեւ բերուեցաւ ինչ որ կրնայ ծագիլ զինուորական Տէրութեանց հաւաքած ահագին ոյժերուն զէնքի դիմելէն։ Կը փափաքէի որ ժամանակն արդէն եկած լինէր սոյն Թղթակցութիւն Խորհրդարանին հաղորդելու, բայց ժամանակը չէ եկած դեռ։ Առանց չարաչար գործածելու միւս Տէրութեանց մեր արտաքին գործոց պաշտօնատան վրայ դրած վստահութիւնը, չենք կրնար հրատարակութեան տալ այս Թղթակցութիւն։ Միւս կողմէ, իմ կարծիքս է թէ խաղաղութեան խանգարման վտանգն՝ այս տարի անցեալ տարիէն աւելի չլինելէ զատ՝ պակաս ալ է։ Ես եւս կ'ընդունիմ թէ Անգլիա պարտի ջանալ չմիջամտելու Եւրոպիոյ ներքին գործոց, եթէ ազգային շահեր չպահանջեն։ Թագուհւոյն Դաշնաւորին յայտարարութիւնը թէ Անգլիա խաղաղութեան մէջ է ամեն Տէրութեանց հետ՝ կատարելապէս ճիշդ է, և Կառավարութիւնն որ այս խաղաղութեան պահպանման հետամուտ է, իրաւունք ունի իւր արտաքին աշխարհավարութեան համար երկրին վստահութիւնը վայելելու։»

Պ. Կլատսթոն յայտարարեց թէ «Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսընի նախընթաց պատասխանները Պ. Լէպուշէրի հարցման և իւր արդի յայտարարութիւն՝ բացասական պատասխան մ'են այն հարցման թէ Անգլիա ո՛ և է յանձնառութեան ներքեւ մտա՞ծ է Իտալիոյ հետ։ Պ. Լէպուշէր գոհ պէտք է լինի այս ժխտական պատասխանով։ Պ. Կլատսթոն յայտարարութիւններ չի պահանջեր Կառավարութենէն այնպիսի պատահականութեանց մասին զորս կարելի չէ գուշակել. բայց տարածեալ զրոյցք իրաւունք կուտային Պ. Լէպուշէրի հարցման։ Հարկ էր մանաւանդ հանդարտեցնել հանրային կարծիքն, որ տրամադրին տպաւորութեան մը ներքեւ է Գերմանիոյ Գահաժառանգին հիւանդութեամբ, որոյ կեանքն անգնահատելի արժէք մ'ունի Եւրոպիոյ համար։ Պ. Կլատսթոն յայտարարեց թէ ինք ցայս վայր համամիտ գտնուած է Լորտ Սալզպըրիի արտաքին քաղաքականութեան, և կը յուսայ թէ, ներքին խնդրոց պատճառաւ բուռն անհամաձայնութեանց հակառակ, Մեծին Բրիտանիոյ արտաքին քաղաքականութեան վրայ Խորհրդարանին երկու կողմերն համամիտ պիտի մնան միշտ։

Պ. Սմիթ, Առաջին Լորտ Գանձարանի և Վարիչ Երեսփոխանութեան, շնորհակալութիւն յայտնեց Պ. Կլատսթոնի վստահութեան յայտարարութեան համար, և Պ. Լէպուշէր ետ առաւ իւր առաջարկ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ԹՈՒՆՈՒԶԻ ԽՆԴԻՐԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԵՀԱԺՈՂՈՎՈՅՆ ՄԷՋ. — Պ. ՔՐԻՍՊԻ ԵՒ ԿՈՄՍ ՔՈՐԴԻ.

«Հիմակ որ Կոմս Քորդի մեռած է, (կ'ըսէ Թայմզին Փարիզեան Թղթակիցը.) կրնանք բացատրել թէ ի՛նչ էր Պ. Քրիսպիի գլխաւոր ամբաստանութիւնն այդ դիւանագէտին դէմ։ Ամեն իտալեան քաղաքագիտաց հետ Պ. Քրիսպի եւս գիտէր թէ Պերլինի Վեհաժողովին մէջ գերման պատուիրակ Պ. Պիւլով Թունուզի տիրելու մասին առաջարկներ ըրաւ Քորդի Կոմսին, անշուշտ հրամանաւ Պիզմարք Իշխանի։ Եւ իրօք, ամեն ոք կը սպասէր թէ Իտալիա բան մը պիտի խնդրէր Վեհաժողովէն։ Մինչեւ իսկ Վեհաժողովէն առաջ Մարէշալ Մաք Մահօն իւր սովորական համարձակութեամբ ըսաւ իտալացի դեսպանին. «Նայի՛նք ի՛նչ պիտի խնդրէք ի Պերլին»։ Բայց Կոմս Քորդի Հռոմէ մեկնած էր՝ բան չխնդրելու հաստատ առաջադրութեամբ, և ի Պերլին յայտարարեց թէ «Առաջին անգամուն որ Իտալիա կը բազմի ի շարս Մեծ Տէրութեանց, չեմ ուզեր գլխարկ ի ձեռին շրջիլ Իտալիոյ համար բան մուրալու»։ Բայց երբ՝ յետ Վեհաժողովոյ՝ իմացուեցաւ ի Հռոմ թէ Քորդի Կոմսին առաջարկներ եղած էին Թունուզի մասին, Կոմսը պախարակեցաւ պարագայէն օգուտ չքաղելուն համար. զի նախընթաց տասն տարիներու դիւանագիտական Թղթակցութիւններն աչքէ անցունելով, Կոմս Քորդի կարող էր համոզուիլ թէ Իտալիա բուռն բաղձանքներ կը տածէր Թունուզի մասին։ «Եթէ, կ'ըսէին Ընդդիմադիրք, Կոմս Քորդի կը վախնար Պ. Պիւլովի առաջարկներուն հաւանելով Թակարդի մէջ իյնալէ, Ֆրանսայի Թշնամութիւնն հրաւիրելով Իտալիոյ վրայ, որ յայնժամ չէր կրնար դիմադրել Ֆրանսայի, գոնէ բանաձեւ մը պարտէր և կրնար մատուցանել Վեհաժողովոյն՝ կանխաւ բողոքելով ո՛ և է Տէրութեան Միջերկրականի մէջ նոր երկրակալութեան դէմ. զի Վեհաժողովն անշուշտ կը հաւանէր այդպիսի բողոքի մը, որով յառաջիկային անհնար կը լինէր Ֆրանսայի տիրել Թունուզի»։ Այս էր Քորդի Կոմսին երեսը զարնուած մեծ պակասութիւնն։ Ինք Վեհաժողովոյ ժամանակ Իտալիոյ արտաքին գործոց Նախարարն էր. ուրիշի հրամանին ներքեւ չէր. զի Նախարարապետ Պ. Քայրօլի ազդեցութիւն չունէր, և Ումպէրդօ Թագաւորը չէր կրնար միջամտել։ Վեհաժողովէն Իտալիոյ համար շահ մը հանել չկրնալուն բովանդակ պատասխանատուութիւնն ուրեմն կ'իյնար Քորդի Կոմսին վրայ, որ ընկճեցաւ այս բեռան ներքեւ։

«Այս պարագայից մէջ, լաւ է որ Ֆրանսացիք ըմբռնեն թէ ինչո՛ւ համար Իտալացիք ա՛յնչափ կը ցաւին Թունուզին Ֆրանսայի անցնելուն։ Իտալացիք համոզուած են որ եթէ Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ ուրիշ լիազօր մ'ունեցած լինէին, Թունուզ այսօր իրենց ձեռքը կը գտնուէր, կամ գէթ անանցանելի պատուար մը քաշուած կը լինէր ի մէջ Թունուզի և Ֆրանսայի։ Եթէ այս բան հասկցուէր Ֆրանսայի մէջ, ֆրանսական լուրջ լրագիրք Իտալիոյ նկատմամբ իրենց լեզուն կը չափաւորէին անշուշտ։ Ի փոխարէն իտալեան լրագիրք ևս կը մեղմացնէին իրենց լեզուն. որովհետեւ իտալեան հանրային մարդիկ և խմբագիրք կատարեալ քաղաքագէտներ են, և գիտեն թէ լրագրական կծու վիճաբանութիւնք անդարմանելի չարիք կարող են պատճառել։

«Պ. Քրիսպի հայրենասէր մ'է եռանդուն և փառասէր։ Սիկիլիացի է, եւ ուրիշ Իտալացիներէ աւելի կը զգայ ինչ որ կը վերաբերի Թունուզի։ Եթէ իւր կրած դառն յուսախաբութիւնն ի հաշիւ առնուէր, Փարիզի լրագիրք անշուշտ կը դադրեցնէին այն բուռն յարձակումներ զորս կ'ուղղեն Պ. Քրիսպիի դէմ։ Պ. Քրիսպի Փարիզէ եկող յարձակումներով չպիտի տապալի։ Ընդհակառակն, այս ֆրանսական յարձակմունք Պ. Քրիսպիի դիրքն ևս առաւել պիտի ամրապնդեն։»

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՈՒԹԻՒՆՔ

Թայմզին Վիէննայի Թղթակիցը կը հեռագրէ փետր. 24ին.

«Պատրաստութիւնք կը կատարուին Պուլկարիոյ մէջ՝ ազգային մեծ ցոյցի մը կերպարան տալու ցնծութեանց որք տեղի պիտի ունենան փետր. 26ին՝ ի պատիւ Ֆերտինանտ Իշխանի ծննդեան տարեդարձին։ Այս պիտի լինի Պուլկարաց պատասխանը ռուսական առաջարկներուն որոց նպատակն է տապալել Ֆերտինանտ Իշխանը։

«Միւս կողմէ, կը ծանուցուի թէ Մակեդոնացւոց պատուիրակութիւն մը Սոֆիա գացած է շնորհաւորելու Իշխանն, և խնդրելու որ ձեռք առնու Մակեդոնիոյ խնդիրն, ի գործադրութիւն Պերլինի Դաշնագրոյն այն տրամադրութեանց որք Մակեդոնիոյ կը վերաբերին։ Ֆերտինանտ Իշխան անշուշտ զգուշութեամբ պիտի վարուի սոյն Մակեդոնացւոց հետ, որք այսպիսի վտանգալի ժամանակ մը այնպիսի տագնապեցուցիչ խնդիրքով մը իրեն կուգան։ Մակեդոնեան մամնախումբք ռուս Համասլաւեանց իշխանութեան ներքեւ են, և ամեն անգամ որ կը շարժին՝ Մօսքուայէ տրուած հրամանի մը կը հնազանդին։ Արդի պարագային մէջ իրենց նպատակը Ֆերտինանտ Իշխանը շփոթեցնել միայն կրնայ լինել. զի եթէ Իշխանը քաջալերէ Մակեդոնացիներն, յանցաւոր կը լինի Վեհ. Սուլթանին և Մեծ Տէրութեանց առջեւ. իսկ եթէ զանոնք ետ կեցնէ իրենց խորհուրդներէն, Պուլկարներուն անհաճոյ կը լինի, իբրեւ անհաղորդ պուլկարական հայրենասիրական զգացմանց։ Միշտ նախատեսուած է թէ Ռուսիա իրեն գործիք պիտի ընէր զՄակեդոնիա՝ անկարգութիւն յարուցանելու համար երբ մեծ տագնապ մը ծագի Պուլկարիոյ մէջ։»

Գերմանիոյ Գահաժառանգին հիւանդութեան ծանրացումը ծանուցանող հեռագրաց վրայ, Պիզմարք Իշխան երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Վիլհելմ Կայսեր և Վիլհելմ Իշխանին հետ։

—Փետր. 19ին փուռն փոթորիկ մը հիմնայատակ կործանեց Մաունդ Վէրնըն անուն փոքրիկ ծաղկեալ քաղաքն Իլլինոյսի Նահանգին մէջ (Ամերիկա)։ 60 անձինք մեռան և 100 անձինք ծանրապէս վիրաւորեցան։ Նիւթական վնասն 100,000 անգլ. ոսկի կը հաշուի։ Քաղաքը կործանելէ յետոյ, փլատակները կրակ առին, և քանի մը մարդիկ ալ բոցերուն զոհ գացին։ Տիրող փոթորիկն իրեն հետ բերած էր թաթա մը, որ էր ինքն իւր վրայ դարձող սեւ ամպ մը՝ շիջեալ կոնի մը ձեւով, և դպած բանը կը քանդէր կը տանէր։

—Իտալիոյ պատերազմական Նախարարութիւնը պաշտօնապէս հերքեց այն լուր թէ գաղտնի համաձայնութիւն մը կայ եղեր ի մէջ Մասուայի իտալացի հրամատար Սան Մարծանօ զօրավարին և Սուտանցիներուն՝ միահաղոյն զարնելու համար Հապէշներն։ Ո՛չ անցելոյն ո՛չ ալ ներկային մէջ Իտալացիք ուղղապէս կամ անուղղապէս չեն բանակցած Սուտանցիներուն հետ։

—Հապէշներէն դասալիք եղած Մանկաշիա անուն ցեղապետը կը ձեռնարկէ Հապէշաց Թագաւորէն անկախ փոքրիկ իշխանապետութիւն մը կազմել Իտալացւոց հովանաւորութեան ներքեւ։

—Լորտ Տըֆըրինի Հռոմայ դեսպան անուանիլը շատ հաճելի տպաւորութիւն ըրաւ Իտալիոյ մէջ։ Այնպիսի երեւելի, նշանաւոր և ազդեցիկ դիւանագէտ մը ղրկելով Իտալիոյ մայրաքաղաքն, Անգլիա կը ցուցնէ թէ մեծ կշիռ կուտայ Իտալիոյ հետ իւր յարաբերութեանց։

—Պելճ Կառավարութիւնն յայտարարեց խորհրդարանին մէջ թէ բոլորովին անհիմն են այն լուրեր որոց համեմատ Պելճիա յարեր է Կեդր. Տէրութեանց Նիզակակցութեան։ Պելճիա չէզոք Տէրութիւն մ'է, և իւր չէզոքութեան պարտաւորութիւնն անթերի պիտի կատարէ ներկային և ապագային մէջ։ Այս յայտարարութիւն ջերմապէս ծափահարեցաւ։

—Ռուսիոյ ներքին գործոց Նախարար Թոլսթոյ Կոմս Նախարարաց խորհրդին ներկայեց օրինագիծ մը, որով

—)(30)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Նուազէ դժգունեցաւ, սակայն իւր յուզումն արտայայտելու վայրկեանը չէր։ Ընդհակառակն հարկ էր զսպել եւ սրտին խորը թաղել զայն. եւ յաջողեցաւ։

Զօէ դեռ աւարտած չէր խօսքը։

—Ինչո՞ւ կեղծ անուամբ մը կը կոչէք զայն, հարցուց, առանց կարեւորութիւն ընծայելու Լիւսիէնի արձակած կատաղի ակնարկներուն։

—Վասն զի այս անուամբ միայն ճանչցած եմ պարոնը, պատասխանեց Բօլ հօրեղբայրը։

—Սակարանի՞ն մէջ։

Նուազէ ո՛չ կ'ուզէր ճշմարտութիւնն յայտնել առ Զօէ, ո՛չ ալ նորա առջեւ հարցաքննել զԼիւսիէն Վէրպըռի։

Ուստի օգուտ քաղելով այն մեկնութենէն զոր կ'ընծայէր իրեն, պատասխանեց։

—Այո՛, օրիորդ, Սակարանին մէջ, եւ կը զարմանամ որ պարոնը չէ ուզած իւր ճշմարիտ անուամբ կատարել գործողութիւններ որք յոյժ պատուաւոր են, բայց որոց նախասահմանուած չէր նա ի ծննդենէ։

—Ո՛հ, ո՛չ, գոչեց Օր. Քօլինեի, համոզուած ձայնով մը, եւ եթէ Լիւսիէն յայտնած լինէր ինձ այդ բանը...

—Ի՞նչ պատճառաւ յայտնէր, քանի որ գործի խօսք չէր ըներ ձեզ հետ։ Սակայն երբ Պ. Վէրպըռիի պատմութիւնն ըրիք եթէ գիտնայի թէ ինձ ծանօթ անձ մ'էր, երեք օրուան անստուգութենէ կ'ազատէի զձեզ։ Գիտէի թէ ո՛ւր կը բնակէր եւ կը բերէի զնա։

—Մոքէս չէր անցներ բնաւ թէ կը ճանչնայիք զինքը։ Բայց կարծեմ յայտնած էի ձեզ թէ լուսանկարին կը նմանի։

—Ներեցէք որ ըսեմ թէ ձեր կարծածին չափ նմանութիւն չունի... ասկից զատ, պարոնը ներկայ չէր, երբ մետայլեոնը ցոյց տուիք ինձ, հետեւաբար չէի կրնար բաղդատել։ Այժմ որ կը տեսնեմ պարոնը, կը նշմարեմ թէ նկարչին գծած ինչ ինչ կէտերը թեթեւ նմանութիւն մը ունին... ճակատը... մանաւանդ դիմաց գոյնը։

Այս խօսքերն արտասանած պահուն, Բօլ հօրեղբայրն աչքերովը կը լափէր Զօէի սիրահարն։

Հարկ էր որ անիծէր եւ ատէր այդ անհարազատ զաւակն որուն խարէութիւններն ու ամօթալի արարքը կ'իմանար, թողլով ուրիշ չարիքներ որոց մասին կը կասկածէր նորա վրայ։

Եւ այս ամենուն հակառակ, հայրական զգացումն արթնցած էր զինքը։ Կը սքանչանար Լիւսիէնի Փիզիքական առաւելութեանցը վրայ եւ կը ջանար արդարացուցիչ փաստեր գտնել նորա անարդարանալի վարմանց համար եւ կը խորհէր արդէն թէ ինչպէ՛ս պիտի ազատէր զնա այդ անարգ վիճակէն։

Իսկ Լիւսիէն նոր աշխարհ կուգար կարծես։ Երբ տեսաւ թէ Օր. Նուազէի հօրեղբայրն ու Զօէի պաշտպանը միեւնոյն անձինքն են, ինքզինքը կորսուած կը նկատէր։ Բարկութեան և յանդիմանութեանց ժայթքման տեսարանի մը կ'սպասէր, կամ գէթ իւր վարմունքը բացատրելու հրաւէրի մը։

Այս մասամբ, կը պատրաստուէր մեծ յանդգնութեամբ պատասխանել այն հարցմանց զորս պիտի ուղղէր իրեն Պ. Նուազէ։ Երբ մէկն անելանելի ճանբու մը մէջ մնայ, աջ ու ձախ չի նայիր։ Եւ ճիշդ այդօրինակ պարագայ մը կը ներկայանար, վասն զի կեղծ Պօզրէյինը չէր կարող այլ եւս ուրանալ թէ անամօթաբար չարաչար գործածած էր ամբողջ Նուազէ ընտանեաց, —Սիմօնէն ալ միատեղ,— դիւրահաւանութիւնն, ինքզինքը ձեւացնելով իբր ժառանգորդ մը որ Մօրիս կզզիէն ժամանած էր, հրդեհին օրը։

Եւ հօրեղբայրն, որ միակ բառ մը արտասանելով կարող էր իւր բոլոր հաշիւները խանգարել, իւր պաշտպանութիւնը կ'ըստանձնէր փոխանակ զինքն ընկճելու։ Եւ որ աւելին է, մինչեւ իսկ կը զիջանէր ստել, Օր. Քօլինեի բարկութիւնն իջեցնելու եւ կասկածները փարատելու համար։ Կը համարձակէր հաստատել թէ Սակարանին մէջ ճանչցած է այդ տղան։

Անըմբռնելի էր այս ամենն, եւ Լիւսիէն միտքը չյոգնեցաւ հանելուկին գաղտնիքը լուծելու համար։ Բաւական է որ կրցած էր օգուտ քաղել Պ. Նուազէի անբացատրելի ներողամտութենէն, որուն շնորհիւ երիտասարդն հանդարտեցուցած էր զԶօէ որ անտարակոյս անխնայ պիտի լինէր եթէ գիտնար թէ իւր տարփածուն հարուստ օրիորդի մը սրտին եւ օժիտին աչք ունի։

Լիւսիէն կը յուսար աւելին իսկ շահիլ այս կացութեան շնորհիւ։

Սակայն Զօէ բոլորովին գոհ երեւոյթ մը չէր առած եւ ցոյց տալու համար առ Լիւսիէն, թէ անհաւատարիմ գտնուած չէր նմա, Բօլ հօրեղբայրն հարցաքննեց սա խօսքերով։

—Կ'ամբաստանէ զիս թէ իւր մօրը լուսանկարը ձեզ վաճառած եմ։ Չուզէր հաւատալ թէ մետայլեոնն ու նամակները փակած եմ սա դարանին մէջ զոր խորտակելու վրայ էր, երբ դուք ներս մտաք։ Ըսէք նմա թէ դուք խնդրեցիք ինձմէ որ այդ յիշատակներն անդ պահեմ եւ թէ բանալին ձեր քովն է։

—Աւասի՛կ, պատասխանեց Նուազէ բանալին հանելով գրպանէն եւ ներկայելով զայն առ Լիւսիէն։

Եւ տեսնելով որ Լիւսիէն կը վարանէր։

—Առէ՛ք, Պարոն, եւ բացէք այդ դարանն՝ ապահով լինելու համար թէ ոչինչ կը պակսի այդ յիշատակներէն որք ձեզ կը պատկանին։ Ձեր իսկ օգտին համար այսպիսի ընթացք մը բռնեցի։ Պահ մը յետոյ պիտի ապացուցանեմ։

Պ. Վէրպըռի չէր հասկնար այս խօսից նշանակութիւնն. այսու հանդերձ հնազանդեցաւ եւ երբ ձեռք անցուց մետայլեոնն ու նամակները, գրպանեց զայն առանց բառ մը արտասանելու։

—Յուսամ թէ գոհ ես, հարցուց Զօէ, անմիջական հաշտութիւն մը գոյացնելու յուսամբ օրօրուելով, եւ այլ եւս չպիտի ենթադրես թէ մօրդ նուիրական յիշատակներն պարոնին վաճառած եմ... եւ թէ դաշինք կնքած եմ նորա հետ։

—Եթէ պարոնն հաստատէ թէ ո՛չ, կը հաւատամ, բրթմնջեց Լիւսիէն որ չէր ուզեր աւրուիլ Բօլ հօրեղբօրն հետ։

—Ինչ որ օրիորդն ըսաւ ձեզ, ճշմարիտ է, պատուոյ խօսք կուտամ ձեզ, պատասխանեց Նուազէ։

—Բա՛ւ է, պարոն... եւ եթէ ուրիշ ըսելիք մը չունիք, ինձ ուրիշ բան չի մնար ընել, բայց եթէ հեռանալ։

—Կը մեկնի՞ս, գոչեց Զօէ։

Լիւսիէն վայրագ շարժում մը ունեցաւ։ Իւր սիրուհւոյն չէր ներեր բնաւ որ Սիմօնէի հօրեղբօրն հաղորդէ գաղտնիք մը որուն յայտնութիւնն իւր փառատենչ իղձերը կ'եղծանէր։

—Պարոն, ըսաւ նմա Նուազէ, կը փափագիմ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունենալ հետերնիդ, ուստի պիտի ընկերանամ ձեզ։ Բայց միեւնոյն ժամանակ երկու խօսք պիտի ըսեմ առ Օր. Քօլինեի եւ կը խնդրեմ որ ինձ հետ քովի խուցը մտնէ։ Յուսամ թէ պիտի բարեհաճիք ինձ սպասել աստ. երկար չ'տեւեր։

Լիւսիէն խոնարհեցաւ ի նշան հաւանութեան եւ Զօէ, առանց կրկնել տալու, հետեւեցաւ իւր բարերարին որ պատուհանին քով մղեց զնա, սրահէն բաւական հեռու, որպէս զի Լիւսիէն չլսէ իրենց խօսակցութիւնը։

—Վստահութիւն ունի՞ս իմ վրաս, հար- Բօլ հօրեղբայրն յանկարծական կերպիւ։

—Ձեր վրայ այո՛, պատասխանեց Զօէ, բայց ձեր վրայ միայն... իսկ Լիւսիէնի վրայ, բնա՛ւ. Այնպիսի անցքեր տեղի կունենան որոց խելքս չի հասնիր, բայց ապահով եմ թէ զիս լքանել կ'ուզէ... եւ կ'սկսիմ չհաւատալ իւր ո՛չ մէկ պատմածին։ Այն ատեն, որ եթէ ըսէք ինձ թէ Թատրոնին նրբացքին մէջ դիտմամբ կորուսած էր զիս, չպիտի զարմանայի։

—Այս ամենուն հանդերձ կը սիրես զայն։

—Դժբաղդաբար... փոխանակ ատելու, ինչպէս պարտաւոր էի ընել։

—Արդ, քանի որ կը սիրես զայն, թոյլ տո՛ւր ինձ գործել ազատօրէն։ Քեզ բարիք միայն կը կամիմ, գիտես զայս, եւ Լիւսիէնի վրայ հոգ կը տանիմ։ Կը խնդրեմ ուրեմն որ վստահութիւն ունենաս իմ վրայ, թէ երկուքնիդ ալ գոհ ընելու եղանակաւ պիտի կարգադրեմ գործերը։

—Ո՛հ, բաւական է որ Լիւսիէնը չ'առնուն ձեռքէս, գոհ կը մնամ... եւ գիտեմ թէ արժանի էք ամենայն վստահութեան։

—Լա՛ւ։ Ուրեմն, այս օրէ սկսեալ, պիտի գտնես յիս բարեկամ մը որ չպիտի լքանէ զքեզ բնաւ։ Փոխադարձաբար խոստացի՛ր որ խելօք պիտի մնաս մինչեւ որ տեսնես զիս։ Երեք օրուան համար միայն համբերութիւն կը խնդրեմ ի քէն։

—Կ'ըսպասեմ երեք օր։

(Շարունակելի)

Ալեքսանդր Բ. կայսեր օրով ազատագրուած և հողի տէր եղած միլիոնաւոր գիւղացիներուն կ'արգիլուի ձեռքէ հանել կամ վաճառել իրենց հողեր։

—Անգլիացիք տակաւին չյաջողեցան խաղաղեցնել Բիրմանիա։ Լեռնաբնակ ժողովուրդն ամենեւին չուզեր հպատակիլ անգլիական վարչութեան։ Լորտ Տըֆրինի փոխարքայութիւնը թէեւ չատ կը գովուի, բայց տարակոյս չկայ թէ, գրաւելով Բիրմանիա, Լորտ Տըֆրին Անգլիոյ հոգերն աւելցուց։

—Եւրոպիոյ մէջ ձմեռն ամենայն սաստկութեամբ կը տիրէ։ Այլեւայլ երկրաց մէջ երկաթուղիք և հեռագիրք ընդհատուած մնացին։ Մանաւանդ Փարիզի և Մատրիտի միջեւ երկաթուղին մէկ քանի օր չբանեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թէեւ Զուլիֆ Տիգրանի ծանուցեալ խնդրոյն առթիւ Պետական Խորհուրդը Պատրիարքարանի նպաստաւոր որոշում մը տուած էր, սակայն կը լսենք թէ Նախարարաց Խորհուրդն համամիտ չէ գտնուեր այդմ և թէ իրեն կողմէ տրուած որոշումն ըստ ամենայնի չէ համապատասխաներ Պատրիարքարանի պահանջմանց։

Բաղէշի կուսակալութեան Թապուր Աղասին և ընդհանուր դատախազն երեւուն ոստիկաններով Մուշ կ'երթան և տեղւոյն Ս. Առաքելոց վանքը մտնելով խիստ խուզարկութիւններ կ'ընեն ռազմամթերք գտնելու յուսով, սակայն Խաչէ, Աւետարանէ, Սրբոց մասունքէ և այլ նուիրական բաներէ զատ ուրիշ ոչինչ գտնելով կը մեկնին։

Կ'իմանանք թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը խստիւ բողոք բառնալով առ Բ. Դուռն, պատիժ պահանջեր է զրպարտիչներու դէմ։

Զաքարեան Գրիգոր էֆէնտի հրաժարած է Ուսումնական Խորհրդոյ անդամակցութենէն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդութիւն Ազգային Պատրիարքարանի

Բնիկ Պոլսեցի և օսմանեան հպատակ Ցակոբեան Գարեգին անուն 36 տարեկան ազգայնոյ մը 1887 հոկտ. 31 ին Պաձէշ Սարայի մէջ մեռած ըլլալը Բ. Դրան կողմանէ Ազգային Պատրիարքարանիս հաղորդուած է։

Եւ որովհետեւ վախճանելոյն Պոլսոյ մ'որ թաղին մէջ կանխաւ բնակած ըլլալն անծանօթ է, ուստի հարկ համարուած է սոյն պաշտօնական ծանուցմամբ յիշեալին մահն իմացնել մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց Արժ. քահանայից և Պատ. Թաղ. Խորհրդոց ի հաղորդել վախճանելոյն ազգականացն ի գիտութիւն։

13 փետրվար 1888
ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

Արեւելքի մէջ մի քանի անգամ արտատպած ենք Պ. Կ. Տիրեանի յօդուածներն Հանդէս Ամսօրեայէն։ Ցարգելի պարոնն իր աշխատակցութիւն Արեւելքի ևս նուիրած լինելով, այսօր կը հրատարակենք նորա առաջին յօդուածը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Վանայ Նահանգին Տեֆթերտար անուանեցաւ Տիգրանակերտի Տեֆթերտար Թէվֆիգ էֆէնտի։

Տիգրանակերտի նահանգին Տեֆթերտար անուանեցաւ Եէմէնի նախկին Տեֆթերտար Թէվֆիգ էֆէնտի։

Սանիյէ Միւթեմայիզ աստիճան տրուեցաւ Հանրի Գալլոս էֆէնտիի, Թարգման Ծովային Ֆերիգ Վուտս փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պաղտատի արքունի կալուածոց վարչութեան տնօրէն Նուրի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ՝ Տիկին Նիքոլաքի Զարիֆիի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Անգլիական, աւստրիական և իտալական կառավարութիւնք ցարդ ոչ և է զեկուցում ըրած չեն Բ. Դրան ի մասին պուլկարական խնդրոյն։ Այս առթիւ այլ և այլ զրոյցներ կը շրջին։ Բերայի դիւանագիտական ակմբոց մէջ շրջած զրոյցի մը նայելով Աւստրիա անօգուտ կը նկատէ եղեր որ և է ձեռնարկ, մինչեւ որ նախապէս չ'որոշուի թէ ի՛նչ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին երբ Ֆէրտինանտ իշխանի պաշտօնավարութիւնն ապօրէն նկատուի և իշխանը չը հաւանի հեռանալ Պուլկարիայէ. նոյնպէս թէ ի՛նչ միջոցներու դիմելու է երբ առ այս պաշտօնական յայտարարութիւն մը լինելով հանդերձ իշխանը դարձեալ ականջ չկախէ։

—Նախարարաց Խորհուրդն իւր այս աւուր նստին մէջ պիտի զբաղի պուլկարական խնդրոյն համար ռուսական դեսպանին կողմէ առ Բ. Դուռն եղած զեկուցմանց վրայ եւ որոշելով կայս. կառավարութեան կողմէ տրուելիք պատասխանը տեղեկագրով մը պիտի մատուցանէ գահն Վեհ. Սուլթանին։

—Պուլկարական խնդրոյն առթիւ տէրութեանց միջեւ սկսուած բանակցութիւններէն ի վեր Ֆէրտինանտ իշխանն ամեն օր ծածկագիր հեռագրերով կը բանակցի ի Վիէննա գտնուած իւր դիւանագէտ բարեկամաց հետ։

Իշխանի եղբայրն որ ի Վիէննա կը գտնուի տեղւոյն դիւանագիտաց կարծիքը կը հարցնէ եղեր թէ Ֆէրտինանտ իշխանն ինչ կերպիւ պէտք է շարժի. սակայն Վիէննայի դահլիճն որոշ պատասխան մը չէ տուած։

Այս լուր գէշ տպաւորութիւն մ'ըրած է եղեր ի Սոֆիա։

—Սոֆիայէն հասած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ պուլկարական խնդրոյն վրայ Տէրութեանց միջեւ բանակցութիւնք սկսելուն վրայ՝ Ֆէրտինանտ իշխանը զինուորական պատրաստութեանց ձեռնարկած է. ի մէջ այլոց, որոշուեր է 70 վաշտեր կազմել իւրաքանչիւրն հազար հոգիէ բաղկացեալ և այս առթիւ հրամաններ տրուեր են զինուորական իշխանութեանց։

—Կը կարծուի թէ, կըսէ Քէօլնիշէ Ցայթունկ ըստ ռուսական թերթի, պուլկարական խնդրոյն կարգադրման համար Զարին կառավարութեան կողմէ մեծ տէրութեանց ներկայացուած առաջարկութիւնք հետեւեալք են,

Պէրլինի Դաշնագիրն ստորագրող պետութիւնք պաշտօն պիտի յանձնեն Թուրքիոյ՝ բարեկարգութիւնը վերահաստատել ի Պուլկարիա։ Օսմ. զօրաց պիտի ընկերանան միջազգային յանձնաժողով մը և ռուս պատուիրակ մը. յանձնաժողովը Թուրք զօրավարաց և ռուս պատուիրակին վրայ հսկելու կըրկին պաշտօնը պիտի ունենայ։ այս վերջինը պարտաւոր պիտի լինի միանգամայն, երբ նիւթական բարեկարգութիւնը վերահաստատուի երկրին մէջ, վերահաստատել նաեւ քաղաքական բարեկարգութիւնն որ կը տիրէր յեղափոխութենէն առաջ, և Սօպրանիյէն ի նիստ հրաւիրել իշխանի մը ընտրութեան համար։ Այս ամեն գործողութեանց մէջ, ռուս պատուիրակին գործունէութեան վրայ պիտի հսկէ յանձնաժողովն որպէս զի Պէրլինի Դաշնագրոյն տրամադրութիւններէն չշեղի բնաւ։ Ո՛չ մէկ միջոց ձեռք պիտի առնուի արդէն ձայնից պարզ մեծամասնութեամբ այլ միշտ միաձայնութիւն պիտի պահանջուի, որպէս զի մ'ի գուցէ ռուս պատուիրակին արարքը տկարանան։ Այս պաշտօնի կատարումէն յետոյ, պատուիրակ և յանձնաժողով պիտի քաշուին և Պուլկարիան ինքն իրեն պիտի թողուի։

Վերոյիշեալ լրագրոյն սոյն տեղեկութեանց, զոր արտատպած էր նաեւ Մօնիթէօր, վերապահութեամբ միայն հաւատ կ'ընծայուի։

—Ֆիլիպպէէն կը գրեն որ այն լուր, թէ նոր վաշտերու համար զինուոր պահանջուած է Արեւելեան Ռումելիէ, դժգոհութիւն պատճառեր է անդ եւ թէ Արեւելեան Ռումելիի մէջ իրաց վիճակը վտանգաւոր երեւոյթ մ'ստացեր է։

ԿՐԷՏԷ

Կրէտէի Վէտան լրագիրը կը պատմէ թէ յունվար 31ի կիրակի օրը կըղզւոյն Գանոիա գաւառի Մալվիզ գաւառակի Բէթրօ Բէֆալի գիւղի քրիստոնեայ բնակիչք խուռն բազմութեամբ գիւղին իսլամաց գերեզմանատունը կը գրաւեն, գերեզմանները կը փորեն եւ այդ գետինն իրենց եկեղեցւոյն կը սեպհականեցնեն։

Վէտան այս առթիւ կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ԲԱԴԱՆԴԻ ՕՐԷՆՔ

Աւասիկ քանի մը մանրամասնութիւններ՝ Բադանդի նորակազմ վարչութեան առաջին գումարման ի դերեւ ելնելուն վրայ։

Այս չաբաթ օրուան համար Մաղզար պէյ ի նիստ հրաւիրած էր յիշեալ վարչութեան ժողովն որոյ օտարազգի անդամք են՝ Պ. Պ. Թուպինի, Ուիդալ, Տիւսի և Եօրկիատէս։ Արդ, նոյն առաւօտուն, Պ. Պ. Թուպինի և Ուիդալ իրենց հիւպատոսարաններէն բացորոշ հրահանգներ ստացած էին, թէ ի՛նչ ընթացք բռնելու են։ Ուստի, հազիւ նիստը բացուած էր, երբ Պ. Թուպինի յայտարարեց առ Նախագահն թէ ֆրանսական կառավարութիւնն հաւանութիւն յայտնած չ'լինելով բադանդի օրինաց, ինք արտօնութիւն չունէր բազմիլ այդ ժողովոյն մէջ և հետեւաբար պարտաւոր էր քաշուիլ։ Պ. Ուիդալ եւ նմանօրինակ յայտարարութիւն մ'ըրաւ, անգլիական դեսպանատունէն իւր ստացած հրահանգաց համաձայն։ Իսկ Պ. Պ. Տիւսի և Եօրկիատէս լռութիւն պահեցին։ Այս միջադէպին վրայ, Նախագահն ատեանը փակեց, յայտարարելով թէ կայս. կառավարութեան տալիք որոշումը պիտի հաղորդէ այդ անդամոց։

Նոյն օրն, իրիկուան կողմ, Մօնդէպէլլօ կոմսը ծանուցագիր մը կուտար առ Վսեմ. Սայիտ փաշա, պարզելով այն տեսութիւններն որոց վրայ հիմնած էր ֆրանսական կառավարութիւնն իւր մերժումը։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Կը կարծուի թէ Բ. Դուռն այն ժամանակ միայն պիտի պատասխանէ Մօնդէպէլլօ կոմսին կողմէ չաբաթ օրը տրուած ծանուցագրոյն, երբ ստանայ ինչ ինչ լրացուցիչ տեղեկութիւններ զորս պահանջած է Դամասկոսի իշխանութիւններէն։ Ըստ երեւոյթին, այս ցաւալի միջադէպ պիտի փակուի շնորհիւ ինչ ինչ տնօրինութեանց զորս կայս. կառավարութիւնն որոշած է սկզբամբ։

* * *

Ֆերիգութեան աստիճան տրուեցաւ Արշիպեղագոսի Նեղուցին փոխհրամանատար Միրլիվա Իսմայիլ Հագգը փաշայի։

—Իտալական դեսպանն ու Տիկին Պլան երէկ մեկնեցան մայրաքաղաքէս ի Բարիզ ուստից Հռոմ պիտի ուղեւորին։ Արտաքին գործոց Նախարարին կողմէ Կիլլարեան Միքայէլ էֆէնտի Վառնայի շոգենաւը գնաց ողջերթ մաղթելու։

—Ֆրանսական դեսպան Մօնդէպէլլօ կոմսն՝ իւր հետ ունենալով դեսպանատան առաջին թարգմանը, երէկ Բ. Դուռը գնաց և յաջորդաբար տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և խորհրդական Վսեմ. Տամեան էֆէնտիի հետ։

—Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Տիգրան փաշա, որոյ Լոնտոն ուղեւորիլը ծանուցեցաւ արդէն, պաշտօն ունի անգլ. կառավարութեան հետ բանակցիլ Եգիպտոսի խառն դատարանաց իրաւասութեանց ընդարձակման և ինչպէս նաև երկրին ներքին վարչութեան վերաբերող ինչ ինչ գործոց վրայ։

—Ի նպաստ Ցունաց Բոյլըդըքէն ընկերութեան նախընթաց իրիկուն Նոր Թատրոնի մէջ տրուած նուագահանդէսն, ընդ բարձր հովանաւորութեամբ Վեհ. Սուլթանին, փայլուն յաջողութիւն ունեցաւ։ Սրահը լի էր ամբոխով։ Ներկայից մէջ կը նշմարուէին՝ կրթական նախարար Մինիֆ փաշա, որ կը ներկայացունէր զՎեհ Սուլթանն, պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան, ֆրանսական դեսպանն ու Մօնդէպէլլօ կոմսուհին, հելլենական դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք Պ. Տըլվօ եւ այլ երեւելիք։ Նուագահանդիսի զուտ արդիւնքն եղած է 400 օսմ. ոսկի։

—Կայս. կառավարութիւնը հազար հինգ հարիւր դրուշ հանգստեան թոշակ յատկացուցած է Աղեքսանդրիոյ Ցունաց նախկին Պատրիարք Տ. Գալինիկոսի որ երկար տարիներէ ի վեր Միտիլլի կը բնակի։

—Բիւսի չրջակայ Գալիմիւզ կըղւոյն գայմագամ անուանած է Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին թղթակցութեանց դիւանի քարտուղար Րէշիտ էֆէնտի փոխանակ Րասիխ էֆէնտիի որ իւր ընտրուած օրէն մինչեւ երեք ամիս չէր գնացած իւր պաշտօնատեղին։ Ցայտնի է թէ գաւառական պաշտօնեայք երբ որոշեալ ժամանակի մը մէջ իրենց պաշտօնատեղին չերթան, հրաժարեալ կը նկատուին։

—Նախընթաց գիշեր ժամը 7 1/2 ին Պոլսոյ Լալէլիի չրջակայ Դըզըլ Թաշ թաղը հրդեհ ծագելով հակառակ ամեն ջանքերու՝ այրեցան, տասն խանութ, տուն մը, պահականոց մը, դպրոց մը եւ Սպարապետի Դրան ընդհանուր հեծելազօրաց դիւանին նախագահ Մէհմէտ փաշայի հոյակապ ապարանքն։ Հրդեհն սկսաւ նոյն ապարանքին առջեւ գտնուած ծխավաճառի մը խանութէն, որով բոցերն անմիջապէս պաշարեցին այդ ապարանքը։ Մէհմէտ փաշա եւ տնեցիք հազիւ կրցան իրենց կեանքն ազատել եւ գիշերազգեստներով փախան։ Նոյն պահուն Մէհմէտ փաշայի սպասուհիներէն Անժէլիք անուն տասն երկու տարեկան աղջիկ մը չկրնալով փախչիլ, բոցերու մէջ այրեցաւ։ Յետոյ խուզարկութիւնք կատարուելով խեղճ աղջկան այրած դիակը գտան որ իւր պառկած սենեկին փլատակներուն տակ մնացած էր։

—Աղեքսանդրիայէն վերջին անգամ մայրաքաղաքս եկող Խտիվիէ ընկերութեան Շարգիյէ անուն շոգենաւուն մէջ հետեւեալ դէպքը տեղի ունեցած է։

Շոգենաւն երբ կիրակի իրիկուն Պիրէօն կը հանգչէր ճամբորդ և ապրանք առնլու համար, իբր ճամբորդ միայն Մարքօ անուն գարատաղցի մը շոգենաւ կը մտնէ։ Շոգենաւը Կէլիպօլուի մօտ ժամանելուն Մարքօ՝ նաւաստիներու իբրեւ ճաշարան ծառայող խցիկը կը մտնէ։ Խոհարարը կ'ուզէ դուրս հանել զայն. սակայն գարատաղցին իւր ատրճանակովը կ'սպառնայ, որով խոհարարը ետ կը քաշուի։ Մարքօ յանկարծ ատրճանակը մէկ քանի անգամ կը պարպէ։ Գնդակներէ մին նաւաստի մը միայն կը վիրաւորէ թեթեւապէս. իսկ միւսները պարապը կերթան։ Նաւապետին հրամանաւ Մարքօ կը փակուի խցիկին մէջ, որոյ դուռը դուրսէն կը գամեն։ Շոգենաւն երբ Կ. Պոլիս կը հասնի, նաւահանգստի վարչութեան իմաց կը տրուի որոյ կողմէ եկած պաշտօնեայք ինչպէս նաև ոստիկանք խցիկի դուռը բանալով կը տեսնեն թէ Մարքօ վիրք տուած է իւր կենաց ձեռքի ատրճանակով։ Ոստիկանութեան բժիշկներն անձնասպանութիւնը կը հաստատեն և գարատաղցին դիակը Ղալաթիոյ յունաց եկեղեցւոյն կը յանձնուի թաղուելու համար։

—Օսմ. ծխախոտի րէժիի վարչութեան անդամ Պ. Էտուառ Զիֆֆէր, տնօրէն Վիէննայի «Քրէտի Անշդալտ» դրամատան, Երկրորդ Մէճիտիյէ պատուանշանն ստացեր է Աւստրիոյ կայսրէն։

—Զէխէնէի փաշայի կողմէ Բերայի թաղապետութեան ներկայացեալ առաջարկի մը համաձայն՝ Տէրքոսեան ընկերութիւնը ջրի 130 հատ նոր աղբիւրներ պիտի հաստատէ Զ. շրջանակին մէջ, հրդեհ ծագած ժամանակ դիւրաւ առաջքը կարենալ առնլու համար։

—Այս կիրակի օր ժամը 10 ին Շօքիր պէյ անուն ոստիկանի մը որդին Սիւրէյա էֆէնտի Ակսարայի մէջ ինքնասպանութիւն փորձեց։ Սիւրէյա էֆէնտի Աքսարայի գինետանց միոյն մէջ բաւական ըմպելէ յետոյ տուն դառնալու համար ճամբայ կ'ելնէ։ Պօլոպիւս Տէքէի կուգայ, անդ կուզէ անձնասպան լինիլ եւ քովը գտնուած ատրճանակով ինքզինքը կը վիրաւորէ ծանրապէս, սակայն քիչ յետոյ ցաւեր զգալով կսկսի օգնութիւն գոչել. այս յուսահատական աղաղակներուն վրայ, չորս կողմէ հասնելով ղօչոյ՛ը վիրքեն կը հանեն և հիւանդանոց կը փոխադրեն զայն։

—Բէյ-ուղլուի յոյն Տիկնանց բարեգործական ընկերութեան հաստատած տարկադրան հանդիսաւորապէս տեղի ունեցաւ նախընթաց օր, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Դիոնիսիոս Պատրիարքին եւ ի ներկայութեան բարձրաստիճան եկեղեցականաց եւ յոյն երեւելեաց։ Ընկերութեան արուեստանոցի տնօրինուհի Օր. Էլլինքի Սամարձիոս եւ բժիշկ Տր. Լիմարաքի մէկ մէկ տեղեկագիր կարդալով մանրամասնաբար յիշեցին ընկերութեան եւ արուեստանոցի աշխատութիւնները։ Ապա, Տր. Զօղրաֆօս ընտիր ատենաբանութեան մը մէջ պարզեց այն տեսութիւն թէ կինն անհրաժեշտ է այր մարդուն, որպէս զի բարիք գործէ նա, եւ թէ կնոջ տրուած բարձր դաստիարակութիւնը միայն կրնայ բարձրանել տալ նմա իւր պաշտօնի մեծութիւնը, մղելով զնա մարդասիրական ձեռնարկներու, նման անոնց զոր կը կատարեն ընկերութեան անդամուհիք։

Ընկերութեան վարչական խորհրդոյ ատենադպիր Տիկին Վալաամօ շնորհակալութիւն յայտնեց առ Պատրիարքն որ հաճած էր իր ներկայութեամբ պատուել սոյն հանդէսը և նորա օրհնութիւնն հայցեց։ Հանդէսը փակեց Ն. Ամենապատուութիւն, շնորհաւորելով զընկերութիւնն իւր ազնիւ գործոյն համար և շնորհակալութիւն յայտնելով ամեն անոնց որք աջակցած են նորա բարգաւաճման։

Տ. Դիոնեսիոս Պատրիարքն այս առթիւ 10 ոսկի նուիրած է ընկերութեան։

—Մայրաքաղաքիս վաճառականաց ոմանք Պուլկարիոյ մէջ սպառելու համար անգլիոյ գործարանաց մէջ շինուած տպածոյներու վրայ Աղեքսանդր տը Պաթէնպէրկ իշխանի պատկերը շինել տուած են։ Այս տպածոյներէ մաս մը մայրաքաղաքս բերուած էր Պուլկարիա ղրկուելու համար, սակայն կայս. կառավարութիւնը չէ արտօնած որ այդ ապրանքներն օսմանեան երկիրներէ անցնին։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐՆ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՆՊԱՏԱԿՆ

Ի՞նչ է ծանուցմանց նպատակն։ Ապրանք մը ծախել տալ։ Ծանուցման այն ամեն արտակարգ եւ հրապուրիչ ձեւերուն նպատակն ուրիշ բան չէ բայց եթէ յառաջ քշել ապրանք մը։ Զկարծուի թէ ծանուցման հակառակ կը խօսիմ։ Ծանուցումն արհեստ մ'է որ չատ անգամ կատարելութեան կը հասնի եւ ես միշտ հաճոյքով կարդացած եմ սիրուն դարձուածքով եւ ճարտար չափազանցութեամբ ծանուցումները։

Ոմանք կան սակայն որք իրենք զիրենք ծանուցումէն յափրացած ցոյց կուտան և արհամարհոտ նայուածք մը կը նետեն ծանուցմանց վրայ։ Իրենց խորհուրդ մը կուտամ, այն է ընդհակառակն կարեւորութիւն տալ ծանուցմանց և օգտուիլ։ Օրինակի համար, ամեն ոք իմացած է Ժէռօտէլի համբաւաւոր բաստիլները։ Լա՛ւ, առաջին անգամ որ իմացայ, փորձեցայ։ Այլ աղօր ծանուցումն այնքան անգամ կարդացի որ վերջապէս հրապուրուեցայ, և յաճախայս բժշկուեցայ։

Աւասիկ ինչ օգուտներ ունին ծանուցումներն։ Եւ ծանուցումները միշտ պէտք են։ Այս արշաւասոյր դարուն մէջ, եթէ անընդհատ մեր աչքին առջեւ չունենայինք բան մը որ մեզ յիշեցնէ մեր օգուտը, չուտով պիտի մոռնայինք զայն։

Ժէռօտէլի ճշմարիտ Բաստիլները կը գտնուին ի Կ. Պոլիս, Պոն Մարշէ, Դեղագործական Մթերանոց, Ն. և Ժ. Քանզուք եղբարք, Թիֆոս, Նէտոլիս, Թէօտորիտէս, Վէնսան Քասաբեան, Տ. Ն. Մէգիքէ, Ա. Գասդրիտէս, Աքսադորիտէս — ի Պոլիս, Նէմելքոս և Ընկ. — Իզմիր՝ Մ. Քանզուք. — Ռուչչուկ (Սերբիա) Ա. Պալեան։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ
Այս գիշեր le Coeur et la Main

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ՌՈՒԻՏԵՐԻ ՀԵՌԱԳԻՐ
([illegible])

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Պուքրէշ, 26 փետր.

Պուքրէշի ռուս դեսպան Պ. Հիդրօվօ բացատրութիւն պահանջեց Ռումեան կառավարութենէն՝ Նախարարութեան կուսակցաց այն հրատարակութեանց վրայ, որք կ'ըսեն թէ երեսփոխանական վերջին ընտրութեանց մէջ ընդդիմադիրներուն ստացած քուէները Պ. Հիդրօվոյի ռուբլիներուն շնորհիւ ձեռք բերուած էին։

Ռումեան կէս-պաշտօնական լրագիրք իրենց տրուած հրահանգին համեմատ, հերքեցին այն լուր թէ Ռումանիա կեդր. Տէրութեանց նիզակակցութեան մասնակցած է։ Բայց եւ այնպէս, յարաբերութիւնք ձգտեալ են ի մէջ Պ. Հիդրօվոյի եւ ռումեան կառավարութեան։ Բելկրատի ռումեան դեսպանին ալ դիրքը խախտած է, եւ արժանահաւատ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ այդ դեսպան ետ պիտի կանչուի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կալաթիա, 17 փետրուար

Օսմանեան Քոնսօլիտէ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց.)	Սէրի Դ. կ.		15 18
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	»	15 18
Բերայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	»	15 18
Բարձրագոյն գին	»	»	15 18 1/2
Նուազագոյն »	»	»	15 18
Կէսօրին	»	»	15 18 1/2

[illegible]

Երէկ երեկոյ	36 26
Այս առաւօտ	36 30
Կէսօր	36 31

ԸՆԹԱՑԻՔ [illegible]

Փոխառութիւն	1858) 1862)	Ա.	Սէրի	23 10
»	1860) 1863) 1872)	Բ.	»	14 13 1/2
»	1865) 1869) 1873)	Գ.	»	15 18

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 28 փետրվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ				102 3/8
Օսմ.	»	Սէրի Դ.	բացուելուն	13 13/16
»	»	»	գոցուելուն	13 15/16
»	»	»	Ա.	23 1/2
»	»	»	Բ.	14 1/8
»	»	»	Գ.	13 3/4
Օթօման 1871				74
Փոխառութիւն 1877				87 1/4
Պանք Օթօման				9 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873				90 1/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)				74 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)				101 1/8
Տայրա Սանիէ				71 3/8
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)				96 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %				— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ				25 45

Վիէննա, 28 փետրվար ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 75
Օսմանեան երկաթուղի	17 70

Բարիզ, 28 փետրվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %				106 40
»	» 3 %			82 15
Օսմանեան քոնսօլիտէ	Սէրի Դ.		բացուելուն	14 02 1/2
»	»	»	գոցուելուն	14 05
»	»	»	Բ.	— —
»	»	»	Գ.	14
Օսմանեան երկաթուղի				35 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք				— —
Պանք Օթօման				498 75
Գրէտի Լիոնէ				577 50
» Ֆօնսիէ				1371 25
Բանքնոտ Լիւրի				1260
Սուէզի ջրանցք				2116 25
Ռուսական 5 % 1877 ի				94 7/8
Իտալական Ռանթ				93 47 1/2
Սպանիական (արտաքին)				66 7/8
Եգիպտական միացեալ				379 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք				360
5 % Հելլենական				348 75
Չէք Լոնտոնի վրայ				25 28

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 28 փետրվար ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քոնսօլիտէ	14 02 1/2
Եգիպտական	379 37 1/2

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՐԲԵՐԴ, յունուար 26

Ձմեռը սովորականէն աւելի խիստ երես մը ցոյց կուտայ, երկու օրէ ի վեր կը ձիւնէ եւ կէս կանգունէն աւելի նստաւ. Րէօմիւրի ջերմաչափով ցուրտն է զրոյէն 8-9 վար աստիճանի մը մէջ։

—Նոր տարի եւ Ծնունդ սկսան ու վերջացան ամեն տարուանին պէս լուռ ու խաղաղիկ։ Կար ժամանակ որ կաղանդի այդ օրը դիմաւորելու համար մանուկն ու մեծ ի զամբարան ծերունի կը հաւասար խնդիղ ու խնդութիւն կը փայլեցնէին, ողեւոր մաղթանքներ, սիրալիր տեսակցութիւն ու այցելութիւններ։ Կիսեր է ժամանակն այդ բոլորն ալ եւ մարդը կարծես միսէն ու մարմինէն փեղկելով՝ հոգիի մերկապարանոց լքջութեան մէջ է դրել։

—Ծնունդէն քանի օր առաջ եւ վերջը ուղեւոր խումբ մը դարձեալ իբր 15 հոգի յուղարկ դրին Ամերիկա թաց աչքերով եւ թախծոտ սրտով։ Ձմեռն եթէ մի քիչ տեղ տայ գարունին, գնացողք եւ լոցողք չատ աւելի պիտի լինին սովորականէն։ Արտասովորն է այժմ այն՝ որ 10-15 տարեկան տղաքներ ալ նոյն ճանբուն մէջ կը գտնուին Ամերիկա եղող իրենց հօր կամ մէկ մերձաւոր ազգականին ստիպողին կոչումներէն թելադրուած։

—Թուրք Իտտատի վարժարանին բացման հանդէսը կատարուեցաւ անցեալ հինգշաբթի օր փայլուն չքով, ներկայ էին Վսեմ կուսակալն եւ կառավարական ամեն դասու աստիճանաւորք. հասած է արդէն վարժարանին Ֆրան. եւ աշխարհագրութեան համար մի հայ ուսուցիչ, ոմանք ալ եւս նոր պիտի գան. Բնագիտութեան եւ տարրաբանութեան համար ապսպրուած է կարեւոր մաս մը գործիք եւ նիւթեր։

—Ամերիկեան ուսումնարանն ալ (Նորաշէն) վաղն ի 27 յունուար կը կատարէ բացումի հանդէս։ Մ. Հուիլրի համար կը լսենք թէ՝ յաջողել է այժմէն 5 հազար թալերի մօտ գումար մը հանգանակել։ Ի դարձին որ չէ հեռու, Մ. Հուիլր աւելի զարկ տալ պիտի իր գործին, իւր միշտ ամերիկեան թալերներով։

ԴԱՐԴԱՆԷԼ, 8 փետր.

Քաղաքիս Ցունական եւ Իսրայէլեան միութեան վարժարանաց համար տրուած զոյգ մը պարահանդէսներէ յետոյ, փետր. 6, չաբաթ գիշեր տեղի ունեցաւ մի չքեղ պարահանդէս ի նպաստ ազգ. երկսեռ վարժարանին, ընդ հովանաւորութեամբ Դարդանելի ամրութեանց Նորընտիր հրամանատար Վսեմ. Իսմայիլ-Հագգը փաշայի, եւ առանց չափազանցութեան կրնամ ըսել թէ ինչ ինչ հանգամանքներով գերազանցեց իւր նախորդները։

Պարասրահը վայելչապէս զարդարուած էր ձեռամբ կարգադիր մասնախմբի մը։ Սըրահին ճակատը դրուած էր Վեհ. Սուլթանին մեծադիր պատկերն, և ալ կողմը փառաւոր շինած չօք եաշա գեղագիր վերտառութիւնը ծաղիկներով համակ զարդարուն. ձեղունէն ի կախ դրուած չատ մը բազմատեղնեան ջահեր ակնախտիղ լուսաւորութիւն մը կը սփռէին ամենուրեք։

Ուրախալի նորութիւն մ'էր տեսնել 18-20 տարեկան հայ երիտասարդներէ բաղկացեալ նուագածուաց ընտիր խումբ մը, յորոց բազումք թէեւ բարեկեցիկ ծնողաց զաւակունք, Ռոտոսդոյէն յատկապէս եկած էին անձնուիրաբար նուագելու առ ոչինչ գրելով ձմեռուան փուքն ու փոթորկածուփ ծովն։

Ներկայից մէջ կը նշմարուէին բազմաթիւ օտարազգիք եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարք, ի մէջ այլոց Օգոստ. Սուլթանին թիկնապահ Վսեմ. Ասաֆ փաշա, Դարդանելի ամրութեանց հրամանատար Վսեմ. Իսմայիլ-Հագգը փաշա, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Ամերիկայի և Պարսից հիւպատոսներն։

Ժամը երեքն էր երբ հրամանատար փաշան հանդիսավայրը մտաւ. եւ նուագածուք Համիտիէի քայլերգով ողջունեցին զայն, յետ որոյ պարերն սկսան մեծ ոգեւորութեամբ եւ տեւեցին մինչեւ լոյս։ Մեծ դադարի միջոցին տեղի ունեցաւ նաեւ վիճակահանութիւն մ'ալ, որ թիւերն արկղներու մէջ դրուած կը պտտցնէին հիւպատոսք ոմանք ի վաճառումն։

Պարահանդէսի ամբողջ տեւողութեան միջոցին կատարեալ բարեկարգութիւն կը տիրէր թէ՝ պարասրահին և թէ՝ այլ սենեկաց մէջ, և այս պատուաբեր պարագայ վերագրելի է կարգադիր մասնախմբի անխոնջ ջանից։

Դարդանելի Ազգայինք երախտագէտ զգացմամբ կը յիշեն հրամանատար փաշայի հայասիրութիւնն և ուսումնասէր ոգին, որ իւր պատուաբեր հովանաւորութիւնը շնորհելով հանդիսին, յաջող արդիւնք մը ձեռք բերելու մեծ գրգիռ մը եղաւ։

Խորին շնորհակալութեան արժանի է նաեւ նուագածու երիտասարդաց խումբն, որ գեղարուեստից սոյն ընտրելագոյն ճիւղը մշակելու աւելն առ ի զբօսանս, չէ մոռցած նաեւ գեղեցիկն օգտակարին կցելէ եւ ի դէպ ժամու իւրեանց ծառայութիւնն ի նպաստ կրթական վսեմ գործին նուիրելէ։

Մ. Ա.

ՀԱԶՈՒԱԳԻՒՏ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁԸ

(ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ)

Սրբոյ Բաջին յայտնի էր ամբողջ Ա. գիւղաքաղաքին մէջ իբրեւ ճարտար և փորձառու մանկաբարձ։ Տեղական բընակիչները բոլորն ալ, հայ թէ թուրք, գրեթէ միա՛ն նորա ծուխերն էին։ Եւ նա այնպէս բարի, այնպէս խոնարհ, այնպէս համակրելի էր որ բովանդակ հասարակութիւնը զինքը «Բաջի» քոյր կը կոչէր։ Բաջիի հռչակը տարածուած էր նաեւ մօտակայ գիւղերը։ Սրբոյ Բաջին իւր պաշտօնն այնպէս ճշդիւ, ուշի ուշով և հոգատարութեամբ կը կատարէր՝ որ երբեք ոչ մի բերան նորա դէմ և ոչ իսկ փոքրիկ գանգատ էր արձակած։ Իւր պարտաւորութեանց կատարումը կախում չունէր ժամանակի այս կամ այն բաժանումէն։ Տարւոյ ամեն ամիսն, ամսոյ ամեն օրն, օրուան ամեն ժամն և ժամի ամեն վայրկեանը նա միշտ անտրտունջ և մեծ պատրաստականութեամբ կը կատարէր ինչ որ պարտքն ու արհեստը կը պահանջէին իրմէն։ Սրբոյ Բաջին չէր կարելի պառաւ համարիլ, ո՛չ տարիքով և ոչ էր մարմնոյ կազմութեամբ։ Ցիսուն ամաց շրջանը նոր կը բոլորէր նա դեռ և երկայն հասակը, լեցուն այտերն և զօրեղ բազուկներն յայտնի վկայ էին նորա առողջ և ջըղալից կազմուածքին։ Մի խօսքով բովանդակ գաւառին ծանօթ էր նա, բովանդակ տեղական հասարակութեան մայրն ու Բաջին էր նա։ Զարմանալի չէ ուրեմն որ այս հազուագիւտ դայեակը ծանօթ լինէր նաեւ տարտարոսի զաւակաց։

Շատ ճիշդ է իմ ասածը. լսեցէք։

Օր մի, կամ մանաւանդ գիշեր մի, երբ առաջին աքաղաղը դեռ նոր էր խօսել, գիւղաքաղաքի նեղ և մթին փողոցներէն մէկ կ'ելնէր յաղթանդամ օտարական մի, որոյ ոտքի ձայները դղրդեցան ճիշդ Սրբոյ Բաջիի երկյարկանի փայտաշէն տանն առջեւ։ Հաստ և խաչոտ ձայն մի «Սրբոյ Բաջի, Սրբոյ Բաջի» կը կոչէր, երբ միեւնոյն ժամանակ փողոցի դրան ալ ամուր կերպով զարնուիլը կը լսուէր։ Դրան զարնուիլն աւելորդ էր, աւելորդ էր նոյնպէս «Սրբոյ Բաչիի» կրկներն։ Առաջին կոչման՝ նա արդէն պատուհանի վրայ էր։ «Ո՞վ է», լսուեցաւ յարգելի դայեակի հնչական և մեղմ ձայնը։—«Տուտ, չուտ, հասիր» եղաւ պատասխանն։ Այս լակոնական հարցուպատասխանը բաւական էր՝ որ Սրբոյ Բաչին խկոյն հագնէր կօշիկ՝ որ միշտ անկողնոյն քովն էր, կապուէր դենջակն՝ որ միշտ բարձին տակն էր, ուղղէր լաչակն՝ որ իրմէ երբեք չէր բաժնուէր և նետուէր փողոց։ Երկու վայրկեան վերջն օտարականն առջեւէն, դայեակն ետեւէն, փողոցէն վար կ'իջնէին։ Տասն վայրկեան քալեցին այդպէս և գիւղաքաղաքի ծայրն էին հասեր արդէն. առաջնորդն անցաւ այդ սահմանը, դուրս ելան պարիսպէն (Ա. գիւղաքաղաքը պարսպապատ էր)։ Դեռ ևս ոչ մի բառ չէր արտասանուած երկու կողմէն. Սրբոյ Բաչիի սովորութեան հակառակ էր ճանապարհի վրայ խօսիլը։ Նա գիտէր արդէն թէ ինքն ի՛նչ նպատակի համար կը հրաւիրուէր։ Իսկ օտարականը նոյնպէս հակամէտ չէր երեւէր խօսելու։

Երբ գիւղաքաղաքէն դուրս ելան, քայլերն արագացուցին։ Մանկաբարձը մտածեց թէ դուցէ մօտակայ մի գիւղն է հրաւիրուած, և սկըսաւ անտրտունջ հետեւիլ իւր հրաւիրակին։ Պարիսպէն փոքր ինչ հեռաւորութեամբ գերեզմանոց մի կար. գերեզմանոցն անցան, ճանապարհը ծռեցաւ դէպ ի վար և կը շարունակուէր ցիր ու ցան կերպով, աջ ու ձախ տնկուած կոշտ քարերու պատճառաւ, որոնք մեծ արգելք էին ընթացողներուն։ Օտարականն այդ ուղղութիւնն ձեռք առաւ, նայելով երբեմն իր ետեւն՝ թէ դայեակը կը հետեւի իրեն թէ չէ։ Որքան կ'իջնէին դէպ ի վար, այնքան դժուարանցանելի կը դառնար ճանապարհը։ Հանդիպեցան նաև այնպիսի տեղեր, ուսկից քիչ կը մնար, որ գլորէր մանկաբարձը. բայց սա չտրտնջաց, զարմացաւ միայն այս անսովոր ուղեւորութեան վրայ. վասն զի կը մտածէր թէ, ինքն առաջին անգամ այդ ճանապարհէն կը քալէ և թէ ո՛ւր երթալն չէր կարող գուշակել։ Քանի մը վայրկեան այս մտախոհութեամբ քալելէ վերջը, յանկարծ վտակի մի խոխոջալու ձայնը լսուեցաւ. այդ ձայնը ծանօթ էր մեր դայեակին։ Սա այն վտակն էր, որ գիւղաքաղաքի ստորոտը կը ծեծէր։ Փոքր ինչ յետոյ՝ երեւան ելաւ փայտաչէն կամուրջ մի. առաջնորդը բռնեց դայեակի թեւէն և միասին ըսկսան կամուրջն անցնիլ։ Այստեղ կամո՞ւրջ։ Բայց ե՞րբ շինուեցաւ այդ։ Սրբոյ Բաչին տեղացի, բնիկ էր, բայց այս կամուրջի գոյութիւնը չգիտէր։ Ակամայ կերպով զանազան կասկածներ պաշարեցին խեղճ կնոջ միտքը։ Սակայն անհնար էր ետ դառնալ։ Կասկածները տեղի տուին երկիւղի, երբ կամուրջն անցնելէ վերջն, օտարական անձն յանկարծ անորոշ ձայն մի հանեց և գետեզերքի վրայ կանգնած ահագին ժայռի մէջ դուռ մի բացուեցաւ։ Մանկաբարձը կ'ուզէր ետ ընկրկիլ, բայց իւր ուղեկցի ուժեղ բազուկներն անհնարին ըրին զայդ։ Ողորմելի կինը սարսափէն զգայութիւնը կորոյց, նորա հինգ զգայարանքը զլացան իրենց պաշտօնը կատարել։ Քանի մի վայրկեան յետոյ, երբ աչքը բացաւ, տեսաւ, որ ինքը չափազանց լուսաւորեալ, անեզր և անծայր դահլիճի մի մէջ կը գտնուէր. իւր առջեւը կանգնած էր կին մի, որ տղայաբերքի ցաւոց սաստկութեամբն, գետնի վրայ կը գալարէր և իր գոռում գոչումովն ամբողջ այն գետնակառոյց ապարանքը կը դողացնէր։ Սրբոյ Բաչին ուշադրութեամբ դիտեց զինքն և անկարող եղաւ իւր սարսափը զսպել, երբ կանացի խիտ և թանձր մազերու մէջէն երկու կոր սեւ եղջիւրներու ծայրեր դուրս ելած տեսաւ։ «Ա՜հ, դեւեր» պոռաց խեղճ մահկանացուն և աճապարանօք աշխատեցաւ Խաչ հանել երեսին, հաստատ համոզմամբ, թէ նոյն իսկ Բեհեզզեբուղը կը տապալի Խաչի նշանի առջև։ Սակայն իր առաջնորդն, որ միշտ իր քովն էր, արգիլեց զինքը։ «Ահա, գոչեց նա, սա իմ կինն է, օգնէ դիւրացուր ծննդաբերութիւնը, և ես զքեզ լիովին կը վարձատրեմ. Մի աշխատիր ի զուր տեղ իմ ձեռքէն ազատիլ, վասն զի կարելի չէ բնաւ։ Եւ եթէ պաշտօնըդ ինչպէս որ հարկն է չկատարես, գիտցի՛ր, որ մշտական կը մնաս այս բնակարանի մէջ, և ամենասարսափելի տանջանք կը գործադրուին քու վրայ։»

Այս վերջին խօսքերն արտասանած ժամանակ պարոն սատանայ ամուսինն այնպիսի սոսկալի դէմք էր առած որ մեր դժբաղդ մանկաբարձն անպատճառ լեղապատառ կը լինէր եթէ երկրի վրայ գտնուէր։ Նորա ձայնի դըռները բարեբաղդաբար փակուեր էին, եթէ ոչ սոյն կերպարանքը տեսնելով նա այնպիսի աղմուկ կը բարձրացնէր, որ նոյն իսկ, իրենք, դեւերը կը սոսկային։ Առաջնորդն ըմբռնեց այդ սարսափն և վերստին իւր նախկին ողորկ կերպարանքն առնլով, Սրբոյ Բաչին եւս հանդարտեցաւ և կամայ ակամայ վճռեց իւր պաշտօնը կատարել, մանաւանդ որ միւս կողմէն ալ տիկին սատանայի՝ խակական բառով բացատրելով,—դժոխային վայնասունն՝ իր ականջները կը խլացնէին։ Հազիւ դայեակն սկսաւ ուրեմն իւր գործին եւ քանի մի ժամ վերջն ամենայն ինչ ի կարգին էր արդէն. փոքրիկ դեւիկ մը թաւալագլոր կը լինէր հրատապ գետնի վրայ։ Երկու եղջիւրաւոր ամուսիններու ցնծութիւնը չափ չունէր, չգիտէին թէ ինչպէս շնորհակալ լինէին բազմափորձ դայեակին։ Նորածին դեւիկի ճչելու ձայնը լսուեցաւ թէ չէ, գետնէ բուսածի նման ամէն կողմէն հաւաքուեցան այր, կին, մանչ, աղջիկ, փոքր և մեծ դեւեր, որոնք զծննդկանն եւ իրենց ներկայութենէ սարսափահար եղած Սրբոյ Բաչին շրջապատեցին եւ իրենց ընկերութեան նոր անդամը դըրկէ գիրկ փոխադրելով իրենց ուրախութիւնը կը յայտնէին։ Խեղճ դայեակը տարտամած, վարանած, չգիտէր թէ ինչ դիրք բռնէ այս տարօրինակ ընկերութեան մէջ։ Իւր գործն յաջողութեամբ վերջացնելէ յետոյ ոչ վարձատրութիւն, ոչ ընծայ, այլ չուտափոյթ ազատիլ կը ցանկար այս յերկրինից անիծեալներու որջէն։ Իր առաջնորդն, նորածնի պարոն հայրը, նորա այս մտածութիւնը՝ իր երեսին վրայ կարդալով մօտեցաւ և «Չէ, չէ, գոռաց, կարելի չէ, ցաւի ժամերուն մասնակցեցար, ուրախութեան հանդիսին ալ պէտք է որ մասնակից լինիս։» Կարո՞ղ էր Սրբոյ Բաչին «չէ» ասել. ուստի հարկադրած ստիպուեցաւ դարձեալ մնալ և նոր տեսարաններու հանդիսատես լինել։ «Հիմայ պիտի ճաշենք» յայտնեց իրեն տանտէրը—իր առաջնորդը։ Ե՞րբ և ի՞նչ կերպով պատրաստուեցաւ ճաշը, կամ ի՞նչ նիւթերէ, զայս չկրցաւ ոչ տեսնել և ոչ հասկանալ մեր մահկանացուն։ Այնքան միայն նշմարեց որ մի սատանայ ահագին կաթսայ մի կը բերէր հեռուէն։ Կաթսան դրուեցաւ այս խմբակի մէջտեղին։ Ինքն և ոչ իսկ մօտեցաւ, իւր զգայարանքն անշարժութեան էին մատնուած, անօթութիւնը չէր համարձակեր զինք անհանգիստ անել։ Բայց սատանայք չստիպեցին մանկաբարձն և իրենք սկըսան վայելել իրենց ճաշը։ Սրբոյ Բաչին շատ զարմացաւ նոցա ճաշելու կերպի վրայ։ Նոցանէ ոչ մին ձեռք չխօթեցուց կաթսային, և սակայն կաթսային մէջ կերակուրն հետզհետէ զգալի կերպով կը նուազէր։

Ճաշը դեռ չվերջացած, սեղանակից բոլոր կանայք և օրիորդք ոտք ելան և սկսան պար բոլորել։ Պարի հետ միասին երգ ալ կ'երգէին, բայց Սրբոյ Բաչին ոչ մի բառ, ոչ մի հնչիւն չկրցաւ ըմբռնել։

Մի բան սակայն նորա խիստ հետաքրքրութիւնը շարժեց։ Նա մինչեւ հիմայ չէր համարձակած ուշադրութեամբ նայիլ սատանայական դասի գեղեցիկ սեռի այդ խմբակին վրայ։ Այս խմբակն զգեստաւորած էր իւր գիւղաքաղաքի տեղական կանանց յար նման. հետաքրքրութիւնն և զարմանքն հետզհետէ աւելցաւ, ուշադրութիւնը նոյնպէս, և վերջապէս սկսաւ մի առ մի ճանաչել հագուստներն։ Այս զգեստներն անպատճառ մեր կանանցն է, կը մտածէր նա։ Այդ միջոցին երկար հասակով դեր կին մը պարելով իւր առջեւէն կ'անցնէր, Սրբոյ Բաչին աչքը բացաւ սորա հագածի վրայ, եւ ի՜նչպէս սարսափեցաւ երբ տեսաւ որ այդ դժոխային հարսն միևնոյն զգեստն էր հագած, զոր ինքը քանի մի օր յառաջ իր հարսի համար էր կարել։ Ա՛լ տարակոյս չմնաց, դժոխաբնակ կանայք գողցեր էին իրենց երկրաբնակ համասեռներու զգեստները։ Յանկարծ լաւ միջոց մը յիշեց։ Ձեռքն խկոյն թաթխեց կաթսային մէջ և ապա այդ եղոտ ձեռքը քսեց սոյն երկայնահասակ դըժոխային հարսի հագուստի վրայ։ Քանի մը ուրիշ նշաններ ալ միւս զգեստներու վրայ դրաւ։

Սրբոյ Բաչին ալ չկրցաւ համբերել, դիմեց իր առաջնորդին և թախանձանօք խնդրեց որ զինքն հանէ այդ որջէն և վերադարձնէ ի լոյս աշխարհ։ Վերջապէս հաճեցան սատանան և իր տիկին ամուսինն, որ ինչպէս գոհունակութեան Սրբոյ Բաչիին մի մեծ կապոցով կանաչ և բարակ մետաղի կտորներ ընծայեց որոնք խաղողի որթի տերեւի շատ նըմանութիւն ունէին։ Սրբոյ Բաչին կապոցը պահեց իւր դենջակի մէջ, որի երկու ծայրերն կոխեց իր մէջքի վրայ փաթթած բրդեայ գօտւոյ մէջ։ «Մնաք բարեւ», ըսաւ նա ծննդկանին և փոքրիկ դեւին, որ արդէն սկսած էր խօսիլ և իր առաջնորդին հետեւեցաւ։ Քանի մը վայրկեան յետոյ մեր մանկաբարձը գետնի երեսի վրայ էր արդէն. Նա բոլորովին անզգալի կերպով դեւերու բնակարանէն մարդկան բնակատեղին էր փոխադրուած։ Անսահման էր Բաչիի ուրախութիւնն, մանաւանդ այն պատճառաւ, որ ինքն առանձին էր այժմ, ոչ առաջնորդ և ոչ հետեւորդ ունէր։ Գիշերը դեռ չէր վերջացել. երկնից վրայ կը թագաւորէր պայծառ լուսին մի, որու շողերը մինչեւ այդ անյատակ ձորերը կը թափանցէին։ Մանկաբարձի առաջին գործն եղաւ երեսին Խաչ հանել և ապա բացաւ դենջակն և զըզուանքով թափեց ձորի մէջ տիկին սատանայի տուած ընծան, որ որթի տերեւ էր երեւցեր իրեն։ Այս բեռէն թեթեւնալէն վերջը, նա գիւտահարի նըման սկսաւ վազել դէպ ի գիւղաքաղաք։ Հասաւ վտակի մօտ, որու խոխոջալու ձայնը մեծ հաճոյք պատճառեց իրեն և մեծ թեթեւութիւն իր սրտին։ Փայտաչէն կամուրջը՝ քարէ պատուանդաններով, հաստատուն կեցած էր իր տեղին և նա աւելի թռչելով քան թէ քալելով անցաւ թէ՛ կամուրջն և թէ շարունակեալ ճանապարհը։ Բաչին կանգ առաւ միայն քարանոց զառիվերի ստորոտը. սրունքներն սկսած էին թուլնալ. կարելի է դիւրաւ երեւակայել թէ ինչ մեծ նեղութեամբ նա հասաւ բլուրի գագաթը։ Այս տեղ նա փոքր ինչ շունչ առաւ և ապա շարունակելով իր ճանապարհը, անցաւ գերեզմաննոցն, անցաւ պարիսպն և վերջապէս մտաւ գիւղաքաղաք։ Երբ նա փողոցներէն դէպ ի իւր տուն կը բարձրանար, կարծես աներեւոյթ զօրութիւն մի կը մղէր զինքն, ապա թէ ոչ անկարելի էր, որ ինքն այնքան յոգնած և ուժասպառ՝ կարողանար մինչեւ անգամ մի քայլ առնուլ։ Արագ քայլերով հասաւ նա տան դրան առջեւն, բացաւ զայն, մտաւ իւր սենեակն և երբ աճապարանօք անկողնոյ վրայ կը տարածուէր, ահա հնչեց եկեղեցւոյ զանգակն, որ բարեպաշտ հաւատացեալներն առաւօտեան աղօթքի կը հրաւիրէր։ Սրբոյ Բաչին սարսեցաւ. Նա պէտք է այդ առաջին զանգակին եկեղեցի դիմէր, իւր սովորութիւնն էր այդ. կը պատահէր շատ անգամ որ ինքը զանգակէն յառաջ կ'ելնէր կը վազէր և ժամկոչն արթնցնելով, զանգակն հնչեցնել և եկեղեցւոյ դուռը բանալ կուտար։ Բայց այժմ, ներկայ հանգամանաց մէջ, կարո՞ղ էր նա այդպէս վարուիլ. բնութիւնն ալ վերջապէս իւր իրաւունքները ունի։ Ուստի չնայելով, որ խեղճ կինը մեծ ճիգեր կ'անէր իւր սովորութեան հակառակ չգործելու, բայց խոնջ ոտքերը մերժեցին իրենց պաշտօնը կատարել, աչքերը բռնի կերպով փակուեցան, արտեւանունքը սաստիկ ծանրացան և մեր գիշերային դիւցազնը կիսամեռ տարածուեցաւ անկողնոյ վրայ։

Արդէն կէս օր էր երբ Սրբոյ Բաչին աչքերը վերստին բացաւ, իւր սենեակը մեծ բազմութիւն էր լեցուած, և բնականաբար։ Ամբողջ գիւղաքաղաքը մտահոգութեան մէջ էր ինկած այս արտասովոր դէպքի վրայ։

Կէս ժամ հարկաւոր եղաւ Սրբոյ Բաչիին՝ գիշերուան անցքը մի առ մի մտաբերելու համար. միտքն ինկաւ նախ զգեստներու խնդիրն. «Աղջիկ, Թագու, ասաւ նա իր հարսին, շուտով սա կապոց բեր տեսնեմ։» Հարսը բացաւ սնտուկ և նոր կապան հանեց բերաւ. Սրբոյ Բաչին ուշադրութեամբ սկսաւ դիտել և ի՛նչ մեծ եղաւ իւր զարմանքն երբ իւր հինգ եղոտ մատներու տեղերը տեսաւ զգեստի վրայ։ Այս դէպքի վրայ բոլոր միւս կանայք որ այդ օրը տօնի պատճառաւ իրենց նոր զգեստներն էին հագած՝ բացագանչեցին թէ իրենց նոր զգեստներու վրայ ալ այդպիսի նշաններ են նշմարեր և զարմացեր։ Այն ժամանակ Սրբոյ Բաչին պատմեց իրենց գիշերային դէպքն որ զամենքն ալ սարսափով լցոյց։ Այս առթիւ երկար խօսակցութիւն տեղի ունեցաւ կանանց մէջ և յայտնուեցաւ որ շատ անգամ կանանց նոր հագուստները գիշերները կը գողցուին և առաւօտեան կը վերադարձուին եղեր—ի հարկէ դեւերէ։ Այս անհաճոյ գողութիւնն արգիլելու համար մի յարգելի կին որ ամենէ տարեցն էր ներկայից մէջ՝ առաջարկեց ասեղ ցցել իրենց հագուստներու վրայ։ Այս առաջարկութիւնն ընդունելով խկոյն գործադրուեցաւ և այդ հնարագիւտ միջոցի շնորհիւ գողութիւնն այլ ևս չը կրկնուեցաւ։ Պատճառն յայտնի է, Երբ, գիշերն, ստորերկրեայ գեղեցիկ սեռի անդամներն երկրայիններու հագուստը գողնալու կուգային, անմիջապէս ասեղները կը պատահէին նախնոցա՝ որոնք կը ծակէին խստիւ նոցա անշուշտ փափուկ ձեռքերն և կ'ստիպէին հեռանալ։ Այս տիկին սատանաներն ի հարկէ մի ուրիշ քաղաք կ'այցելեն գիշերներն՝ ուր այս միջոցը դեռ ծանօթ չէ կանանց։

Սրբոյ Բաչին այն օրն սկսաւ վերստին իւր սովորական գործին. այդպէս անցաւ օրն մինչեւ երեկոյ։ Գիշերը՝ պառկելու համար հագուստ հանած ժամանակ յանկարծ իւր կապայի մի ծալքէն բան մ'ինկաւ, որ մետաղանման հնչիւն արձակեց գետնի վրայ։ Սրբոյ Բաչին ծռեցաւ վերցուց և ինչքան զարմացաւ տեսնելով, որ այդ առարկան որթի տերեւի ձեւով զուտ ոսկի էր։ Իսկոյն յիշեց թէ ո՞ր տեղ էր մնացած այդ կեղծ տերեւը և սկսաւ սարսափելի կերպով ափսոսալ։ Հետեւեալ առաւօտ՝ ինքն և իւր որդին գնացին ձորի այն կողմն, որտեղ Սրբոյ Բաչին վար էր ձգել իբրեւ անարգ բան մի այդ սատանայական տերեւները, բայց անօգուտ. ոչինչ գտան։ Սատանան երախտագէտ էր եղած, բայց մանկաբարձը իր ընծայի յարգը չէր գիտցած։

Ա. Գիւղաքաղաքի յարգելի մանկաբարձի այս գիշերային այցելութիւնն դէպ ի դեւերու բնակարանն, ամեն տեղ մեծ աղմուկ հանեց և մեծ հռչակ ունեցաւ. այս դէպքի առթիւ, գիւղաքաղաքի այն ձորը կոչուեցաւ Դեւերու ձոր (Ջէհէննէմ դէրէսի) և կամուրջը՝ Սատանայի կամուրջ (Չէյթան քէօփրիւսիւ). այդ կոչումները ցայսօր պահպանուած են։»

Շնորհակալ կլին մ'էր ինձ այս արկածը պատմողն, և ես նորը ճշդութեամբ արձանագրեցի։

Բաթում, 8 փետր. 1888

Կ. ՏԻՐԲԵԱՆ

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

ԿԱՊԻԿ ՄԸ ԴԱՏԱՒՈՐԻՆ ԱՌՋԵՒ.

Եթէ հաւատանք Մէքսիկայէն ուղղեալ հեռագրի մը, վերջերս Թաքուպայայի մէջ, Մէքսիկօի մօտ տեղի ունեցեր է դատ մը որ անշուշտ մեկնատիկ է աշխարհիս դատական տարեգրութեանց մէջ։

Տեղւոյն մէկ թանգարանին մէջ ի տես դրուած կապիկ մը դատի կոչուեր է եղեռնական դատավարութեան բոլոր ձեւերով և դատապարտուեր է հրացանի բռնուելու՝ մարդ մը խածած և նորա մահուան պատճառ եղած լինելուն համար։

Հանգուցելոյն ընտանիքը բողոք բարձած լինելով, կանոնաւոր դատաստան մը սկսեր է անմիջապէս ընդդէմ ոճրագործ կապիկին, և բստ որում այդ տարօրինակ ամբաստանեալը նիւթական կարողութիւն չունէր, դատարանը փաստաբան մը նշանակեր է նմա իւր կողմէ։ Կը հաւաստեն թէ դատավարութիւնը շատ յուզիչ եղեր է, այլ տարաբաղդ կապիկն, հակառակ իւր փաստաբանին փայլուն պաշտպանութեան, ոճրագործ դատուեր և մահուան դատապարտուեր է։

Կը հաւաստեն նաև թէ ի լուր սոսկալի վճռին, ամբաստանեալը բնաւ երկիւղ չէ յայտներ և մինչեւ իսկ անպատկառ ծամածռութիւններ ուղղեր է երդուեալ դատաւորաց։ Միայն կարելի չէ եղեր մահապարտին թուղթ մը ստորագրել տալ վերաքննիչ ատենին դիմելու համար, մինչեւ իսկ խաչ մը գծել տալ անոր. Այստեղ հանդերձ թուղթն ուղղուեր է առ ում անկ է, կանոնագրեալ յիշատակութեամբ. «և մերժեց ըստորագրել։» Ուստի ամեն բան կորուսեալ կը թուէր և արդէն բազմութիւն հետաքրքիրք ուրախութեան մէջ էին խորհելով թէ ընդհուպ ներկայ պիտի գտնուէին կապիկի մը օրինաւոր գլխատման, երբ քաղաքին բարձր ընկերութեան պատկանող քանի մը տիկնայք, որք դատին ներկայ գտնուած և կ'երեւի թէ հրապուրուած էին նորա ծամածռութիւններէն, միջամտեր են ի նըպաստ նորա, և այնքան լաւ փաստաբաններ են նորա դատին, որ մահուան պատիժն օրինական հրամարտակով փոխուեր է մշտնջենաւոր բանտարկութեան։

Եւ այժմ, կը յաւէ հեռագիրը, դատապարտեալն իւր պատիժը կը կրէ երկաթեայ վանդակի մը մէջ, նոյն այն թանգարանին մէջ ուր ոճիրն ի գործ դրուած էր։

—

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ.

«Գիտութիւն վասն Ամենեցուն» անուն Ֆրանսական հանդէսը կը պատմէ թէ բնալոյծ մը գիտնալ ուզեր է թէ արդեօք մարդկային գեղեցիկ սեռն ինչ թանկագին նիւթերէ կազմեալ է, ի բաց առեալ վրան կրած պատուական քարերէն, մարմնոյն զանազան մասերը ծածկող ծեփէն և մազերը փայլեցնող նիւթերէն։ Բնալոյծը գտեր է թէ 70 քիլօկրամ կշռող և զարգացումը դադրած կնոջ մը մարմինը կազմուած է, բոլորովին թուով.

44 քիլօկրամ	թթուածնէ	Oxygène
7 »	ջրածնէ	Hydrogène
1 »	բորակածնէ	Azote
1 » 750 կրամ	կրածնէ	Calcium
800 »	քլորէ	Chlore
100 »	փլորէ	Fluor
12 »	ածխէ	Carbon
800 »	փոսփորէ	Phosphore
100 »	ծծմբէ	Soufre
80 »	պոտասիոնէ	Potassium
50 »	մագնիսոնէ	Mangésium
45 »	երկաթէ	Fer

Այսինքն իգական սեռին մարմինը բաղադրութիւն մ'է 13 պարզ, 5 կաղեայ, 8 հաստատուն մարմնոց կամ մետաղակերպից, և 5 մետաղաց. «որոնց և ոչ մին թանկագին ու յարգի է։»

—

ՕԴԱՅԻՆ ՊԱԼԱՏ ՄԸ.

Արծի-միլիոնատէր անգլիացի մը, Պ. Ֆէյ, որ հաստատուած է ի Կուանախաչօ (Հարաւային Ամերիկա), սկսել տուեր է շինութիւնն օդային հրաշալի պալատի մը որ հարիւր մեդր բարձրութիւն պիտի ունենայ, չորս կողմէն շրջապատեալ անհուն պարտէզներով որք պիտի յիշեցնեն Բաբելոնի աւանդական կախեալ պարտէզներն և ուր պիտի մտցուի վերամբարձ հսկայ մեքենայով մը։ Պ. Ֆէյ կը կարծէ թէ այդ բարձրութեան մէջ պէտք է ապրիլ՝ զերծ մնալու համար միքրոպներէն որք ճարակած են մեծ քաղաքաց մթնոլորտին մէջ։

Օդային պալատն, որ պիտի կոչուի Շամբրօն Պլէյս, թէլէֆոնով պիտի հաղորդակցի Կուանախաչօ քաղաքին հետ, եւ ջուրն անդ պիտի բերուի հեռաւոր աղբիւրէ մը։ Պալատն որ պիտի հաստատուի երկաթեայ ահագին բարդերու վրայ, բոլորովին պիտի կառուցուի . . . ծեծուած թուղթէ։

—

ՍՊԱՆԻԱՑԻՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻՆ. Եօթնեւտասներորդ դարու ինքնատեղծ մատենագիր մը Ֆրանսացւոյն եւ սպանիացւոյն կենցաղավարութեան մէջ սա բաղդատութիւնը կ'ընէր, որ թերեւս այսօր ալ իւր ճշդութիւնը կորուսած չըլլայ։

Գաղղիացին մազերն երկայն կը պահէ, սպանիացին կարճ։

Գաղղիացին շուտ և շատ կ'ուտէ, սպանիացին քիչ եւ կամաց։

Գաղղիացին արդուսին ամենէն առաջ բերել կուտայ, սպանիացին խորոված էն կը սկսի։

Գաղղիացին սովորաբար ջուրը գինիին վրայ կը լնու, սպանիացին գինին ջրոյ վըրայ։

Գաղղիացին սեղանին վրայ շատ կը խօսի, սպանիացին հազիւ քանի մը բառ կ'ըսէ։

Գաղղիացին ճաշէ ետք կը շրջագայի, սպանիացին կը քնէ կամ կը նստի։

Գաղղիացին առ ինքն կոչելու համար ձեռքը վեր առնելով դէպի երեսը կը տանի, սպանիացին ձեռքը վար դարձնելով դէպի ոտքերը կ'իջեցնէ։

Գաղղիացին խոնարհութեամբ ողորմութիւն կը խնդրէ, սպանիացին յանդգնութեամբ մեծ ծանրութեամբ մը։

Գաղղիացին նեղութեան տաեն շապիկէն զատ ամէն ինչ կը վաճառէ։ Շապիկն առաջ կը վաճառէ սպանիացին՝ եւ վակասն, սուրն ու կրկնոցը կը պահէ մինչեւ վերջին կէտը։

Գաղղիացին առաւօտուն իւր բաճկոնակը վերջը կը հագնի, սպանիացին ամենէն առաջ։

Գաղղիացին երբ կօշկուի օճիքէն կ'ըսկսի եւ մինչեւ գօտին կ'իջնէ, սպանիացին բոլորովին հակառակը կ'ընէ։

ՏՈ՛ՔԹԷՕՐ ՆՇԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ որ քանի մը տարիներ ստէ և Անդրիանուպոլիս բժշկութեամբ պարապելէ յետոյ Վիէննա ուղեւորած էր, այժմ կրկին Կ. Պոլիս հաստատեալ լինելով, ամեն Երեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ օրերը ժամը 7-9 Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դիմաց ԷՄԻՐ ՋԷՆԵԱՆ դեղարանը և 9-10 Պաբը Ալի ճատտէսի ԹԻՒՐՔԵՅԷ դեղարանը կը գտնուի և հիւանդ կ'ընդունի։

Մասնաւոր զարման և խորհուրդ կ'ըստանան ստամոքսի, աղեաց, մորթի եւ ծննդա-միզական գործարանաց հիւանդութիւններէ տառապող անձինք։

1394 · 13—20

ԱՒԵԼՈՐԴ ԱՊՐԱՆԱՑ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ռ. ՀԷՅՏԸՆ ԵՒ ԸՆԿ. կը ծանուցանեն իրենց յաճախորդաց և հասարակութեան թէ իրենց տարեկան վաճառումը արդէն սկսած է երկուշաբթի փետրուար 13էն և պիտի շարունակուի ցվերջ ամսոյն. Ամեն աւելորդ կամ մնացեալ ապրանք պիտի կրեն սա արձանագրութիւն՝ Ցած գին, և 10 % զեղչ պիտի լինի սոյն տարեկան վաճառման միջոցին կանխիկ գնուած ապրանաց վրայ։

4, Փոսթ-Գաբու, Ղալաթիոյ աշտարակին մօտ. 1523 10—10

Օ ՓԱՊՈՒՔ ՌԷԻՒՆԻ

350—ՊԷՐԱՅԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—350

Դօն Մարշէի քով (նախկին տուն Շավէնի)

Միացեալ Գործարանաց մեծ վաճառատանց տէարք, հաւատարիմ իրենց սկզբան որ է իրենց ապրանաց մթերքը վերանորոգել ամեն եղանակին, որոշած լինելով ծանր զոհողութիւններ ընել, յուն. 18/30էն սկսեալ կազմակերպած են արտասովոր վաճառում մը, գնորդաց համար յոյժ նպաստաւոր պայմաններով. Ուստի վստահ ենք թէ ամեն ոք պիտի փութայ առիթէն օգուտ քաղելով չափազանց զեղչեալ գնումներ ընել։

Ծան. Ձմռան յառաջացած լինելուն պատճառաւ, ձմեռնային ապրանքները մանաւանդ մեծ զեղչով պիտի վաճառուին։

Աւասիկ ի վաճառ հանուած ապրանքները.

Ամեն տեսակ Բրդեղէնք և Մետաքսեղէնք, ֆրանսական և անգլիական ընտիր կտաւներ, ամեն գոյնէ Աստրագան, սեւ և գունաւոր Թաւիշ, Ժանեակք, Մառապու, Ամերիգան, Աստրիք, ահագին քանակութեամբ Գուլպա և Կօշիկ, Հովանոցք, Շապիկք, ատուայ Բաճկոնակք. Սեղանի Անձեռոցք և Սփռոցք, Վերմակներ, Թաշկինակներ, Ձեռնոցք, Սեզմիրանք, և հազար ուրիշ նիւթեր արանց, կանանց և տըղայոց համար։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԱՌԻԹ

Շրջազգեստի համար բրդեայ կտաւներ, կրկին լայնք, 4 ղրշ.նոց կանգունը 2 3/4 ղրշ.ի։

Գունաւոր ֆանէլա զուտ բրդէ, 4ը 2 1/2ի։

Սեւ մէրինոս զուտ բրդէ, 6ը 3 3/4ի։

Ֆանէլայէ ժիլէ զուտ բրդէ, սկսեալ 7 ղրշ.էն։

Ֆանէլայէ շապիկ արանց համար, սկս. 10 ղրշ.էն։

Որսորդութեան ժիլէ, սկսեալ 10 ղրշ.էն։

Մետաքս մնդուս ամեն գոյնէ, 5 1/2ը 3 1/2ի։

Բրդեայ ծածկոյթ, սկսեալ 25 ղրշ.էն։

Արանց համար շապիկ, սկսեալ 13ղրշ.էն, լաւ տեսակ։

Արանց զգեստներու համար ֆրանս. կտաւ, կանգունը 15էն։

Կանանց համար ճերմակեղէնք կէս գնով։

Սեղանի անձեռոցներ, 12 հատը 24 ղրշ.էն սկսեալ։

Ասեղնագործ սկզբնատառերով Թաշկինակ, 12 հատը 8 ղրշ.էն սկսեալ։

Գարահանդէսի համար ոսկեզօծ Դաւլաղան։

Հոտաւէտ նիւթեր, ժանեակք, ժապաւէնք։

ՈՐՈՇԵԱԼ ԳԻՆ, ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

1515 14—15

ԼՈՒԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ, ԹԱՆՁՔ

ԼՈՒԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Անպատճառ կը բուժին քանի մը օրուան մէջ Աբբէյի Դեղահատներով։

Աբբէյի դեղահատներն այսօր ճանչցուած են գերազանց դարման մը ընդդէմ լուծողութեանց, փորքշուքի, խանձի, արիւներթութեանց և այլն,

Աբբէյի դեղահատներն ընդունուած են նշանաւոր բժիշկներէ և շատ հիւանդանոցներու մէջ։

Աբբէյի դեղահատներուն Ֆօրմիւլն յանձնուած է Բարիզի բժշկական Ակադեմիային և Թուրքիոյ քաղաքային բժշկական խորհրդին. այս վերջինն արտօնած է Պ. Աբբէյի այդ դեղահատները պատրաստելու և վաճառելու իրաւունքը։

Տուփին գինն է 2·25 ֆրանք (10 ղրուշ)։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղարան Վիլից, Ղալաթիա, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 68. 1551 1—26

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻ

Սէլանիք վիլայէթի տախիլինտէ Քէսէնտիրէ վէ Լանգազա վէ սայիր միրի օրմանլարընտան Թօրտան՝ ինայէ օլունմագ իւզրէ ադտէմէն մէվգի միւզայէտէ վազ օլունմուշ օլան 60 միլիօն ամիգ զրաէ քէօմիւր իլէ Սէրֆիճէ սանճաղընտա Ալասօնեա գազասընտա վագը Փօրթ-Տէրէ միրի օրմանլարընտան 30 պին վէ Թէքօշ գազասընտա Բօնտէն վէ Մէրճիկօ միրի օրմանլարընտան 4600 քիւսիւր մէթրօ միքեապ չամ քէրէսթէլէրի Թալիպի էօհտէսինտէ օլսա չէհրը ճարիի բուսինին 20ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, իշպու քէօմիւր վէ քէրէսթէլէրէ Թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ 11է դատար Մալիյէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէ Օրման վէ Մէատին իտարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

16 չուպաթ 303

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Իւչ նիւզ թէօրթ սէնէսինէ մախսուսաքէն պիլ միւզայէտէ իհալէլէրի մուգարրէր օլան բուսուսաթէն չարսու միւճէվվէրաթ րէսմի իլէ Էմին-Էօնիւնտէ վագը մանավ վէ Թիւթիւնճիւ պաբազալարը վէ սէրկի մախալինին չուպաթըն եիրմի իքինճի բազար իրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէլէրի պիլ իճրա, իրթէսի սալը կիւնիւ նիւզտէ պէչ զամմը գապուլ իլէ պատէլ միւզայէտէ գարարը գաթիյլէրի իճրա օլունաճաղընտան, պունլարա թալիպ օլանլարըն նիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէսի վէ միւթէպէր քէֆիլլէրի իլէ Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 չուպաթ 303

1472 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Եաննա, Բրէվէզա մէվգիլէրինտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչիւն միւպայէա օլունաճագ ձէնօվա բիրինճինին իթասընա թալիպ օլանլարըն չուպաթըն եիրմինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 չուպաթ 1888 1444

Նօ. 17 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ալէա ճինս թիմուր իւչ նիւզ գանթարը ճէտիտ, պէհէրի նիւզ էլլի եէտի ղուրուշ օթուզ բարա.

Րէֆինտուք պէզի պէչ պին մէթրօ, պէհէրի իւչ ղուրուշ օթուզ բարա.

Բանթալօնլըգ գուրշունի չուհա թէօրթ պին արշըն, պէհէրի դըրդ պիր ղուրուշ օթուզ բարա.

Մաւի զէնլիք չուհա մէթրօ ալթը նիւզ, պէհէրի եիրմի իւչ ղուրուշ.

Կրէվինին աչըգ լաճիվէրտ չուհա մէթրօ նիւզ էլլի, պէհէրի տօգսան թէօրթ ղուրուշ եիրմի բարա.

Ժիւլ վէ Վիօլէնին իքինճի թիւլիւ չուհասը պին պէչ նիւզ արշըն, պէհէրի ալթմըշ իւչ պուչուգ ղուրուշ.

Տօգուզ կիրահ արզընտա գուրշունի պօյալը ասթարլըգ ամէրիգան իքի պին թէօրթ նիւզ թօբ, պէհէրի ալթմըշ պէչ ղուրուշ.

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իլէ մուլթազիմէ Ֆապրիգասը իչուն միւնագասայա գօնուլան էետի գալէմ էչեա թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլսա չուպաթըն բուսինին օն էէտինճի չարշէնպէ կիւնինտէ գաթար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ օն սէքիզինճի կիւնիւ տախի նիւզտէ պէչ թէէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազամը սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի։

13 չուպաթ 1888 1443

Նօ. 15 3—3

ՄԻ՛ ԳՆԷՔ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ
ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն
ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 120
Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ.
ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ.
ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ «Սինկէր»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
(Տաքսիտով) 1135

ՆՈՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐ
(ԿՈԹԷՆ ԼԱՐՈՒՈՂ)
Ամերիկեան դրութեան

Միմիայն 55 ղրշ.

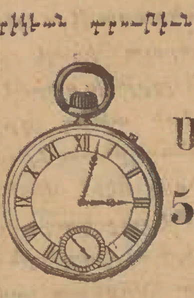

Միմիայն 55 ղրշ.

Նիքէլեան սպիտակ մետաղէ, մեքենաները պողպատէ, և բոլորը ցոյց տուող սլաքով. ամբողջութիւնն ունի վերջին կատարելագործութիւններն որք ի կիր առնուած են թանկագին ժամացոյցներու վրայ.

Տօնական եղանակին համար յարմարագոյն ընծայ մ'է այս, ինչպէս և ամենայարմար ընծայն է

1888Ի ԿԱՂԱՆԴՉԷՔԻ ՀԱՄԱՐ

Այս ժամացոյցք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուին ԼՄ. Ճ. ՄԵՐՃԱՆՈՖ ի քով, Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, Մէյտանճըք փողոց թիւ 54 և 56, զարդեղինաց քանի մը վաճառականներու քով և ի Ղալաթիա Ս. Զախարովիչ և ընկ. քով, Վոյվոտա փողոց, թիւ 16։
1335 19—25

ԺԱՆ ԲՍԱԼԴԻ.— ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, Նոր բացուած Բերայի Մեծ փողոցը, 127, և ի Գուլէ-Գաբու, Կալաթայի աշտարակին դիմաց և Խավըճը փողոցին քով, թիւ 657.— ՄԵԾ ՄԸ ԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, Նոյն փողոց թիւ 657, 659, 661, 663.— Ամեն տեսակ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ.— ՇՔԵՂԱԿԵՐՏ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ամեն ճոխութեամբ և կատարելութեամբ.— Ամեն տեսակ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ.— Սրահներու համար ամեն տեսակ օթոցներ, քանափէներ, թիկնաթոռներ, աթոռներ.— Ամեն տեսակ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ և հազար տեսակ ուրիշ կարասիներ.— ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ալ կ'ընդունուին, կարճ պայմանաժամի համար.— ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ, ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ։

Ծան. Չշփոթել ԲՍԱԼԴԻ ԵՂԲԱՐՑ վաճառատան հետ։ 691

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

ԲԱՌՏՈՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթային, թթուային, կազային. ամենազդու դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամեն հիւանդութեանց
ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինար, 2, Պռավօ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌՍԱՎԻԱ եւ ԲԵՌԴԻՖԻՖԻ, Աստա խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։
621

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Արեւելեան գիծը.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թ. Նօ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալպանիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապեան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսթրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քարթէճեան	800	Լիկուրեան	2500
Սարտենեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օբորթօ	700
Էճիփշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆոճիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Լէյլանտեան շոգենաւը, նաւապետ Էլլիս, ամսոյս 28 ին, Լիվըրբուլէն ընդհանուր վաճառքով աստ կ'սպասուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ձիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ս. Վօքօդօբուլօ Որդիք և ընկ
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդօլ և ընկ.
546

BIÈRE, BIRRA, BIER

1887 դեկտեմբեր 31 ին վերջացուցած լինելով իմ պայմանագիրս Արաժի Ֆր. Տրայնըր և Սօհնէ գարեջրի գործարանին հետ, 1888 յունվար 1էն սկսեալ Կ. Պոլսոյ հրապարակին եւ շրջակայից համար ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ անուանուեցայ

Bruder Reininghaus Graz-Steinfeld
ԳԱՐԵՋՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ

Այսուհետեւ ըստ առաջնոյն իմ մթերանոցներս լի պիտի լինին Սդէնֆիլտի գերազանց եւ ճշմարիտ գարեջրով, թէ՛ շիշով եւ թէ՛ տակառակով, որ համբաւաւոր գարեջուրներէ մին է։

ՄՈՐԻՋԻՕ ՖՐԱՆՔԼ
Գրասենեակ. Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Վիդալիս խան,
Մթերանոց. Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Էլպիկ խանի կից։ 1512 13—25

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ
500 ֆրանկնոց 2000 արժեթղթերու բաժանեալ
Հիմնեալ ի Բարիզ 1880 ապրիլին
և Անանուն Ընկերութեան վերածեալ՝ 1881 մայիս 4ին
Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէդ, Բարիզ

Վարչական խորհուրդ. Պ. լը Վիգոմթ տը Մօնդօվ (Ֆէլիքս), ատենապետ Պատուոյ Լէգէոնի, նախկին երեսփոխան Պ. Պիւէ (Լէօն) Պ. Դ. Ռօդիլօլ (Դ. Ռօդիլօլ և ընկ. տունէն, սեղանաւորք)

Քննիչք 1887 ի Տարեշրջանին համար, Պ. Օսմն (Վիքդոր) Պ. Պէյլիւք (Լէօ)

ՏՆՕՐԷՆ Պ. Մաթիէօ (Մօրիս)

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿԻՆ նպատակն և առաւելութիւններն են.

Խնայողութիւնն ամենուն դիւրամատչելի ընել։—Քիչ դրամ ունեցողները տէր ընել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց, և Ֆրանսայի Գաւառի Ֆօնսիէին պարտաթղթոց, ամսական 5, 10 կամ 20 ֆրանքի վճարմամբ։—Խնայողութիւնն հրապուրիչ ընծայել, թոյլ տալով գնողին որ դեռ բոլոր ստակը չը վճարած մասնակցի վիճակահանութեան և ստանայ տոկոսներն. միանգամայն ամեն անհանգստութիւն բառնալ, ամսական ստացագրոց դրամն ստանալով իւր իսկ բնակարանէն։—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿԸ խնայողական սնտուկներու ամենէն համեստն է. սա գաղափարին վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն աւելի կարեւորութիւն կուտայ արագապէս հասնելու դիւրակեցութեան, եթէ ոչ հարստութեան, քան ստանալու փոքր տոկոս մը վճարեալ գումարներէն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿԸ խնայողին կ'առաջարկէ երկու միացեալ առաւելութիւններ, պարգեւի հաւանականութիւն և տոկոս։ Ուստի և, 1880էն ի վեր իւր ձեռք բերած արժանիքն յուսացածէն վեր է. 1886ին ունէր աւելի քան 96 000 յաճախորդ, որոնցմէ շատերը կարեւոր պարգեւներ շահած են։

Ֆրանսական կամ պելճիքական մէկ կամ մէկ քանի պարտաթղթեր գնելու համար, կը բաւէ իւր ներկայացուցչաց յանձնել առաջին վճարին գումարը. արժէթղթին թիւն անյապաղ կը հաղորդուի գնորդին։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ
Յ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ Մուսթաֆա փաշա խան, 6, Պոլիս.

Պ. Պ. Միսաք Մօրուքեան եւ ընկ. գործակատարք յԻզմիր եւ շրջակայքը Բասմա Եուսուֆ, Իզմիր. Պ. Յ. Պ. Քալէնեան, գործակատար Պրուսայի նահանգին համար, Իբէք խան, Պրուսա. Պ. Սարգիս Սարգիսեան, գործակատար յԷտիրնէ, Խաքէլէ. Պ. Յ. Նահապետեան, գործակատար ի Կէլիպօլու. Պ. Սմբատ Դաւիթեան, գործակատար յԱֆիօն Գարահիսար. Պ. Զարեհ Ամիրայեան, գործակատար ի Սալոնիկ. Պ. Պ. Կ. Փօյաճեան և Ընկ., գործակատարք ի Տրապիզոն։ 748

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ
Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim
Ի ՄԱՆՀԱՅՄ
ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն և ն պարունակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամենազգի թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cᵒ d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 Փրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Տ. ԼԸՊԷ ԵՒ ՎԻԳԴՈՐ ՈՐԴԻ
1132 Ընդհանուր Գործակալք ի Կ. Պոլիս այս երկու Ընկերութեան

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ
Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ
Կալաթա, Քարանթինա փողոց, թիւ 9

ԼԱ ԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԷ
ՏՈՒՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ
ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ
566

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Վ. Ուիթօլ, Ուիթօլ խան Պահչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։ 686

L'AVENIR DES FAMILLES Լ'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՆ

Ապահովագրական փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոց վերակազմութեան համար 1880ին կազմեալ՝ ի Լիոն Նոտար Միդրիֆիօ տը Պէլէօի ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխք	Մինչեւ ցայսօր եղած վճարմունք
55 միլիոն ֆրանք	են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. ՀԻՎԷՐ, բժիշկ ի Լիոն, Նախագահ.
Պ. ԱԼԼԷՌ, նախկին տնօրէն, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն.
ՕՏԻՖՈՒԷ, նախկին շահապ չորրորդ շրջանակի ի Լիոն.
ՊՈՄ, հասութատու ի Լիոն. ԳԼԷՍԱՔ կալուածատէր ի Լիոն. ՄԱՌԹԻԼ կալուածատէր ի Լիոն. ՌՈԹ, հասութատու ի Լիոն. ԺԷՆԷՆ, ի Լիոն Մ. Ժ. ԳԱՃԷՆ, հաշուակալ ի Լիոն, հաշուեքննիչ. Մ. ԱԼԼԷՌ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր տնօրէն։

Լ'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միակ վճարի մը և թէ ամսական համեստ վճարներու (կարելի է ստորագրուիլ ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունինք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարմունք կը կատարուին վիճակահանութեամբք, որք երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուական այնպիսի գործողութեամբք զորս ամեն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մօտ, ընդհակառակն, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, ըստ դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնք բազմադիմի են, ինչպէս Շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք՝ փոխատուութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, Մանկանց համար Օժիտք, Հանգստեան մասուկ ծերութեան համար, Ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամեն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան սակագներ որոց վճարմունք տեղի կ'ունենան առաւել կամ նուազ մերձաւոր ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովագրելոյն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամենքն ալ հետզհետէ կը մասնակցին ամեն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Մարդ կրնայ ստորագրուիլ այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամսական վճարէ մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամսական բաժին մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի՝ ընկերութեան արժեթղթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և Լիոն քաղաքի պարտաթուղթի մը, որք կը մասնակցին ամեն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50,000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան
1. 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ տոկոսներով որք տարուէ տարի կ'աւելնան մինչեւ ցվճարումն, կամ
2. 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս
3. 1000 ֆրանքի, հիմնադրի մուրհակի մէկ տասներորդով.

Ծան. Անցեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի
3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը՝ 500 ֆրանքէն վճարելի, և տալով տոկոսներ որք երթալով կ'աճին մինչեւ վճարման օրը։

Ծան. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ.

Ի փոխարէն ամսական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի ըստ իւր ընտրութեան.
3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտաթղթի մը, կամ 1877ի Գաւառի Ֆօնսիէէն, կամ 1871 ի Վիլ տը Բառիէն, կամ Վիլ տը Մառսէյլէն. (այս երեք արժէթղթերը վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883 ի Օպլիկասիոն Ֆօնսիէռ մը՝ 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս
5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Բանամայի պարտաթղթի մը, շրջաբերութիւն 1883ի.
Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի.
3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպէս նաեւ 1879ի Ֆօնսիէռ կամ Գոմիւնալ Օպլիկասիոն մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իմօպիլիէռ Օպլիկասիոն մը (Գրէտի Ֆօնսիէին հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբք։—Բաժիներն ամսական են և 2 ֆրանքի. առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վաստկի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամեն տարի յունուարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամսական բաժինները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւաբար կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հեռի լինելով շահագիտական կամ առեւտրական ո և է գործէ, ո և է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած դրամը ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժէթղթոց, Գանձոց Թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և նահանգաց երաշխաւորութիւնք կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Էֆ. Ամպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40, Պահչէ-Գաբու, Պոլիս։ 1081

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
„ՏԻԵԶԵՐ ԼՈՅՍ"
Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ամեն տեսակ ապրանք, դրամածրարք եայլն, շոգենաւով եւ առագաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ
ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
791 Թիւ 1 Հավուզլու խան, Պոլիս

ՔՍԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԻ՛ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻ՛Ն ՋՈՒՐ ՉԻԹԼԻԻ
(ՄԵՐՁ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

[illegible]

1304 Սէֆէր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Անվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Չիթլիի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող համանման հանքաջուրերէն գերազանց է, շիշերու մէջ կը դրուի ընդ. հսկողութեամբ Տր. Արիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վսեմ. Նախարարին։ Մէն մի էտիքէտ կրելու է քննիչ բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հասարակութիւնը մերժելու է այն ամեն շիշերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յաջողութիւնն ապահովեալ է մարսողական խողովակին և լեարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յօդացաւի մէջ, շաքարախտի և փամփշտային խոլթութեանց մէջ։

Չիթլի շատ ախորժահամ հանքաջուր մ'է, սեղանի համար պատուական ջուր մ'է եւ շատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են համաճարակ հիւանդութեանց ատեն։ Իրենց առողջութեան նախանձախնդիր անձինք ջրշեղջներու, Պէնտերու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Չիթլին։

Չիթլին կը դիւրացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պաշտօնները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պզտիկ անող մանուկները կաթէ կտրելու է։

Չիթլիի ջուրը շաբաթն երկու անգամ կը զրկուի աղբիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինել թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մթերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 13, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մաճնաճըզատէ—Բերա, Պ. Աիրրանտի, դեղարան Տէլլա Սուտա, 169.—Պոլիս, Պ. Մէզիրի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրճիման, դեղագործ, Ճղալօղլու, Պարսկական դեսպանատան մօտ.—Աւրթաղ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր.—Ղալաթիա, Պ. Մավրատօ, վաճառական, Մայթըր փողոց, 34.—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան.—Թէրապիա, Սավա Սրօնօբուլօ.—Պէօյիւքտէրէ, Սողիրաքի Թէօխարիտի, վաճառական.—Գատը գիւղ, դեղարան Լէոնիտա Անթիբա.—Իւսքիւտար, Սդավրօքի Նուրիօրուլօ, դեղագործ։

Պարապ շիշերը ետ կ'առնուին։
1054

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՒՐԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պաթումի միջեւ կանոնաւորապէս

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալու շոգենաւն է լը Մէքէլէ որ փետրուար 22ին Մարսիլիայէն և փետրուար 29 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալու յառաջիկայ շոգենաւն է Անտրէ որ պիտի մեկնի մարտ էն։

Ուղեւորք և ապրանք ընդունուին

Նաւուղղեր, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲՐԷՐ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 14
536

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ
Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1887, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ
ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42					
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 49	7 17	7 45	8 15	8 41	9 10	10 11	10 37	11 10	11 38	1 49	2 17	2 50	3 46	4 14	4 47	5 16	5 49	6 18	6 44	…	…	…	…	…
Գում—գաբու	6 27	6 58	7 26	7 54	8 26	8 50	9 19	10 20	10 46	11 19	11 47	1 58	2 26	2 59	3 55	4 23	4 56	5 25	5 58	6 27	6 53	…	…	…	…	…
Եէնի—գաբու	6 32	7 2	7 30	7 58	…	8 54	9 23	10 24	10 50	11 23	11 51	2 2	2 30	3 3	3 59	4 27	5	5 29	6 2	6 31	6 57	…	…	…	…	…
Տավուտ փաշա	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Սամաթիա	6 39	7 8	7 36	8 4	…	9	9 29	10 30	10 56	11 29	11 57	2 8	2 36	3 9	4 5	4 33	5 6	5 35	6 8	6 37	7 3	…	…	…	…	…
Եէտի—գուլէ	6 44	7 12	7 40	8 9	8 37	9 4	9 32	10 34	10 59	11 33	12	2 12	2 39	3 13	4 9	4 36	5 11	5 38	6 13	6 40	7 8	…	…	…	…	…
Մագրիգիւղ	6 57	7 24	7 51	8 21	8 52	9 16	…	10 46	…	11 45	…	2 24	…	3 24	4 21	…	5 23	…	6 25	…	7 20	…	…	…	…	…
Այ Ստեֆանօ	…	7 33	…	8 30	9 4	9 25	…	10 55	…	11 55	…	2 33	…	…	4 30	…	5 32	…	6 35	…	7 29	…	…	…	…	…
Քիւչիւք Չէք.	…	…	…	…	9 14	…	…	…	…	12 3	…	…	…	…	…	…	…	…	6 43	…	…	…	…	…	…	…
…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ
ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41					
	Առաւօտ										Իրիկուն															
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	…	6 40	…	…	…	…	…	…	…	…	…	1 40	…	…	…	…	…	…	…	6 2	…	…	…	…	…	…
Այ Ստեֆանօ	6 20	6 49	…	7 45	…	8 40	…	9 43	…	11 10	…	1 49	…	2 50	…	…	4 47	…	5 49	6 13	…	…	…	…	…	…
Մագրիգիւղ	6 31	6 59	7 27	7 55	8 23	8 51	…	9 53	…	11 20	…	1 59	…	3	3 56	…	4 57	…	5 59	6 27	…	…	…	…	…	…
Եէտի—գուլէ	6 43	7 11	7 39	8 8	8 35	9 4	9 38	10 5	11 4	11 32	1 27	2 11	2 44	3 12	4 8	4 41	5 10	5 43	6 12	6 42	7 6	…	…	…	…	…
Սամաթիա	6 47	7 15	7 43	8 12	8 39	9 8	9 42	10 9	11 8	11 36	1 31	2 15	2 48	3 16	4 12	4 45	5 14	5 47	6 16	…	7 10	…	…	…	…	…
Տավուտ փաշա	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Եէնի—գաբու	6 53	7 21	7 49	8 18	8 45	9 14	9 48	10 15	11 14	11 42	1 37	2 21	2 54	3 22	4 18	4 51	5 20	5 53	6 22	…	7 16	…	…	…	…	…
Գում—գաբու	6 57	7 25	7 53	8 23	8 49	9 18	9 52	10 19	11 18	11 46	1 41	2 25	2 58	3 26	4 22	4 55	5 24	5 57	6 26	6 52	7 20	…	…	…	…	…
Կ. Պոլիս	7 5	7 33	8 1	8 31	8 57	9 26	10	10 27	11 26	11 54	1 49	2 33	3 6	3 34	4 30	5 3	5 32	6 5	6 34	7	7 28	…	…	…	…	…
…	…	…	…	—	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ մի
Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։ 576